

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Kauza lithium ve veřejném mediálním prostoru

Bakalářská práce

Autor práce: Jiří Komárek

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Stauber, PhD.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30.4.2021

Jiří Komárek

Bibliografický záznam

KOMÁREK, Jiří. *Kauza lithium ve veřejném mediálním prostoru*. Praha, 2021. 54 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jakub Stauber, PhD.

Rozsah práce: 73103 znaků

Klíčová slova

Lithium, Agenda setting, Spin doctoring, Andrej Babiš, Jiří Havlíček, Média, Volby

Keywords

Lithium, Agenda setting, Spin doctoring, Andrej Babiš, Jiří Havlíček, Media, Elections

Title

The case of lithium in public media space

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval své rodině za neutuchající podporu ve studiu, všem aktérům kauzy lithium, bez kterých by tato práce vzniknout nemohla, a v neposlední řadě především mému vedoucímu Mgr. Jakubu Stauberovi, PhD. za lidský, vstřícný, ale hlavně velmi profesionální přístup k vedení práce.

Obsah

Seznam tabulek a grafů	1
Seznam použitých zkratk	3
Úvod	4
1. Teoretická část	6
1.1 Agenda Setting	6
1.1.1 Rámování (framing)	8
1.1.2 Zdůrazňování témat (priming)	10
1.2 Spin doctoring	10
1.3 Kauza lithium na dezinformačních webech	12
1.4 Volby v roce 2017	13
1.4.1 Výsledky voleb v roce 2017	14
2. Metodologie výzkumu	14
3. Praktická část	17
3.1 Kauza lithium v médiích	17
3.2 Nejangažovanější politici	22
3.3 Četnost výroků ke kauze v jednotlivých dnech	23
3.4 Key Messages	25
3.4.1 Konkrétní Key Messages	25
3.4.2 Obecné Key Messages	30
3.5 Zasazení kauzy do kontextu	33
3.5.1 Spin doctoring a Andrej Babiš	33
3.5.2 Horní zákon	35
3.5.3 Společnost EHM a povolení	35
3.6 Vývoj kauzy po volbách	36
3.7 Vliv kauzy lithium na voliče	37
Závěr	39
Summary	40
Zdroje	41
Tištěné články	42
Elektronické zdroje	43
Elektronické články	44

Seznam tabulek a grafů

Tabulka: Neangażovanější politici, s. 23

Grafy:

Obrázek 1: Četnost výroků v jednotlivých dnech, s. 25

Obrázek 2: Četnost konkrétních key messages, s. 30

Obrázek 3: Četnost obecných key messages, s. 33

Seznam použitých zkratek

ČT Česká televize

ČTK Česká tisková kancelář

EHM European Metals Holding

HN Haló noviny

PL Parlamentnilisty.cz

Úvod

Role politického marketingu s moderní dobou nabírá na významnosti. Veřejnost je zahlcena obrovským množstvím mediálních zpráv a informací ze sociálních sítí a politici si začínají čím dál více uvědomovat, že ten, který umí s mediálním prostředím pracovat, má nezpochybnitelnou výhodu před ostatními. To dokazuje také tisková konference hnutí ANO po vítězných volbách v roce 2017, kdy předseda hnutí Andrej Babiš před kamerami pochválil svého politického marketéra Marka Prchala a políbil ho na čelo. Toto ze vzdáleného pohledu možná bezvýznamné gesto však vypovídá o stavu politiky a politického boje více než by se na první pohled mohlo zdát.

Právě volby v roce 2017 byly v několika ohledech zásadní. Andrej Babiš se po nich dostal do čela vlády, do té doby poměrně silná Sociální demokracie velmi zeslábla, do sněmovny se dostal nebývalý počet stran a první úspěch ve sněmovních volbách zaznamenali i Piráti. Výjimečná však byla také předvolební kampaň a její pozadí. Speciálně jedna událost - kauza lithium. Z na první pohled ne příliš významného podpisu právně nezávazného memoranda se pouhé dva týdny před volbami stalo téma číslo jedna. Celá věc dokonce nabrala takového významu, že se kvůli ní svolala mimořádná schůze sněmovny pouhé čtyři dny před volbami. O to zajímavější celá kauza je, že její hlavní spouštěč byl článek na jednom z dezinformačních serverů Aeronet a že velká část fabulací a útoků z tohoto článku se během pár dní přenesla díky politikům do mainstreamových médií a zahltila českou veřejnost.

Celá kauza však měla také reálný dopad na voliče a volby. Jak vyplývá z povolebního průzkumu, vítězné hnutí ANO na úkor ČSSD díky kauze posílilo. Předvolební boj o lithium tak ilustruje poměrně ojedinělou situaci, kdy se rétorika z dezinformačního serveru přesune do seriózní veřejné debaty a má vliv na naprosto zásadní společenskou událost jako volby do Poslanecké sněmovny. Politici sváděli předvolební šarvátku pomocí metod spin doctoringu, kdy vybírali pouze některé argumenty, často vytržené z kontextu či pouhé domněnky a snažili se například odvést pozornost, a agenda settingu, kdy svými výroky a záměrně často velmi vyostřeným slovníkem zahlcovali mediální prostor a určovali tak jak bude prostřednictvím médií veřejnost o kauze informována. Nutno dodat, že velkou roli v tom hrají také sama média, která samozřejmě logicky dávala politikům prostor a do svých

titulků se snažila dostat co nejkontroverznější a nejvyostřenější výroky, které ve veřejném prostoru kolovaly.

Cílem této práce je analýza celé kauzy z pohledu politických výroků v médiích. Snahou je zmapovat celou kauzu, odpovědět na otázku jak politici reflektovali kauzu lithium v médiích za použití teorií agenda settingu a spin doctoringu. Pomocí empirických dat získaných obsahovou analýzou mediálních výstupů práce také zodpoví několik podotázek, jako kdo se o kauze vyjadřoval nejvíc, kdy se o kauze nejčastěji v mediálním prostoru hovořilo, jaké konkrétní výroky padaly během této předvolební diskuze nejčastěji a jak moc samotná kauza ovlivnila volby do sněmovny, na kterou práce odpovídá prostřednictvím průzkumu agentury Median. V neposlední řadě se práce zabývá také konkrétními výroky a snaží se je zasadit do kontextu. Na několika příkladech tak bude práce ukazovat vyhocenost celé debaty.

1. Teoretická část

1.1 Agenda Setting

V této kapitole práce popisuje teorii agenda settingu, která je pro celou kauzu i její dopady stěžejní. Popis se zabývá rolí médií a také samotných politiků při tvorbě agendy ve veřejném a mediálním prostoru.

S pojmem agenda setting neboli nastolování agendy přišli američtí akademici Maxwell McCombs a Donald Shaw, když se snažili popsat jev, který už delší dobu zkoumali v kontextu předvolebních kampaní. V jejich studii šlo konkrétně o americké prezidentské volby v roce 1968. Masová média mají několik funkcí, tou hlavní je především informovat své konzumenty o důležitých a aktuálních tématech. Nicméně vytvářením samotného mediálního obsahu dělají mnohem více. Pojem agenda setting je teorie pojednávající o tom, jak média přímo, či nepřímo ovlivňují příjemce, jejich postoje, názory i hodnoty (Burton, Jiráček 2001, s. 347).

Podle Trenamana a McQuaila (1961, in McQuail 2009, s. 527) lidé přemýšlí o tom, co je jim řečeno, nicméně si to, co jim je řečeno nemyslí. Dokladem toho jsou údaje, které ukazují, že existuje shoda mezi pořadím důležitosti, které přisuzují určitým tématům média a pořadí významnosti, které daným tématům dává veřejnost a politici. Dearing a Rogers (1996, in McQuail 2009, s. 527) tento proces popisují jako „neustálé soupeření mezi protagonisty jednotlivých záležitostí o pozornost mediálních profesionálů, veřejnosti a politických elit“.

Rogers a Dearing rozdělili témata neboli agendy na tři různé druhy: priority médií, priority veřejnosti a priority politiků. Všechny tyto agendy se vzájemně ovlivňují. Agendu netvoří tedy pouze média, ale také sami politici, na které média často reagují a kterým dávají prostor. Právě tak to bylo také u kauzy lithium. Tito autoři upozorňují na to, že se média mohou lišit svojí důvěryhodností. Osobní zkušenosti konzumentů mediálního obsahu se v některých případech mohou lišit s tím, co média prezentují a veřejnost a média nemusejí sdílet stejný pohled na zpravodajské události.

Dearing s Rogersem nabízejí několik zevšeobecnění, co se týče agenda-settingu. První zevšeobecnění těchto autorů předpokládá, že různá média mají sklon se shodnout na relativním významu jistých témat a událostí. Druhé zevšeobecnění, které přinesli je, že témata nejsou ve shodě s tématy skutečného světa. Nezáleží na tom, jak je dané téma objektivně významné, ale na síle a moci lidí, jež se určité téma snaží definovat a propagovat. Také tento fakt lze na kauze lithium ilustrovat. Přestože bylo před volbami a můžeme předpokládat, že objektivně by měly zahltnout mediální prostor spíše programy stran a předvolební debaty, vzhledem ke konání mimořádné schůze ke kauze a častým útokům politiků se kauza stala jedním z ústředních témat. A poslední zjednodušení - postavení záležitosti na žebříčku mediálních témat je stěžejní pro to, jaké významnosti daná záležitost bude mít na žebříčku témat veřejných.

Média tedy výrazným způsobem ovlivňují to, jaká témata bude veřejnost považovat za nejvýraznější a nejdůležitější. To, co se ve veřejném prostoru a ve společnosti probírá je ovlivněno tím, co zveřejňují masová média. Pokud se tedy média budou věnovat jednomu tématu, příjemci médií téma zpracují a budou jej zmiňovat ve vlastní agendě. Čím více prostoru budou konkrétnímu tématu média věnovat, tím více ono téma bude společnost považovat za důležité.

Média tak ovlivňují veřejné mínění. Témata, která jsou ve veřejném prostoru, jsou zprostředkovaná a poskládaná ze zpráv samotných novinářů. Podle McCombse (2009, s. 131) tak dokonce samotní novináři výrazně ovlivňují představy jejich konzumentů o světě. Postupným rozmachem internetu a sociálních sítí sice role mainstreamových médií slábnou, nicméně je pořád převažující. Veřejný prostor navíc mohou ovlivnit také alternativní média, jako tomu bylo právě v případě kauzy lithium.

Na účinky vlivu médií můžeme nahlížet hned z několika kritérií. Patří sem například úroveň a oblast, kde se účinky projevují, také síla, s jakou se objevují, zdroj, ze kterého pochází, záměrnost, kterou jsou, nebo naopak nejsou podloženy a časové zpoždění, se kterým se projevují. Účinky je možné dělit také podle úrovně, ve které se projevují. Dělíme je na a) individuální, b) skupinové, c) organizační, d) institucionální, e) sociální a f) kulturní. Lze je dělit také podle doby působení na dlouhodobé nebo krátkodobé. (Škodová, 2008, s. 11)

Stranický agenda setting pak vychází z kontinuální politické debaty mezi politickými stranami. Politická debata je zároveň jedním ze zásadních prvků demokratické společnosti a nejčastěji se odehrává právě v hromadných sdělovacích prostředcích. Z pohledu agenda settingu je tedy interakce ze strany politických subjektů očekávaná. Politici mají z logiky věci strategický zájem být vidět, formovat a podílet se na aktuálních tématech, které hýbou společenským děním. (Green-Pedersen, Mortensen, 2010, s. 4)

Dokonce i když to zahrnuje věnování se negativní otázce, se kterou se určitá strana potýká. V těchto případech by jistě bylo pro stranu pohodlnější nereagovat na události, které ji nereflektují v dobrém světle, řešení problému by mohlo přitáhnout v neposlední řadě také ještě větší pozornost veřejnosti, nicméně ignorování problému může být obtížné a riskantní. Obtížné, protože bude strana nebo konkrétní politik pod tlakem nejrůznějších aktérů, zejména pak masových médií, jelikož se od politických partají očekává, že budou mít názor nebo postoj ke všem otázkám. Zároveň je to riskantní, protože se tak strana vzdá toho, jak událost bude rámována, takže její interpretace bude zcela v rukou soupeřů, kteří toho využijí k útokům a získání vlastních politických bodů.

Každá strana se snaží zdůrazňovat své přednosti a zároveň musí reagovat na aktuální problémy a útoky ostatních politických aktérů. To se projevilo i na kauze lithium, kdy se ve veřejném prostoru před volbami objevovaly často zprávy o kauze Čapí hnízdo, která byla negativně spojena s tehdejším ministrem financí Andrejem Babišem. V momentě, kdy se objevilo memorandum o těžbě lithia se však Babiš zaměřil na tuto událost, která na dva týdny před volbami zaplnila veřejný prostor. Sociální demokracie pak musela na nařčení od politických protivníků reagovat a tím celá kauza nabrala na síle.

1.1.1 Rámování (framing)

Rámování, anglicky framing, je koncept pojednávající o tom, že média a novináři nejenže vybírají témata, o kterých budou referovat, ale také je různým způsobem zpracovávají a dávají jim určitou významnost. Média a politici mohou tedy některá témata zdůraznit, zlehčit nebo třeba zcela ignorovat. Jedno téma jde tedy zpracovat několika způsoby.

Pomocí rámování novináři interpretují příjemci izolovaná fakta. Bez něj se prakticky neobejdou, zároveň se však při použití tohoto postupu novináři odchyľují od úplné objektivity k předpojatosti. K rámování je možné použít hned několik nástrojů v textu. Mezi ně například patří použití jistých slov, frází a kontextových odkazů, výběr některých obrazů či filmů, uvádění pouze některých příkladů a odkazování na určité zdroje. Přesto je tato předpojatost většinou nezamýšlená. Informace se dostávají k médiím skrze zdroje. Už tato informace je zasazena do určitého rámce, ve kterém jej interpretuje zdroj a informace tak pravděpodobně není zcela objektivní.

Jak však rámce působí při procesu účinku není zcela jasné. Slovy to vyjádřili Cappella a Jamieson (1997) „Novináři a publikum mohou rámovat zprávy podobně, nebo naopak odlišně.” Cappella a Jamieson navrhli model účinků rámování. Ten je založen na základní myšlence, že rámce ve zpravodajských médiích vyvolávají určité představy, závěry, soudy a kontrasty, které se týkají politiky a politiků. Cílem práce Cappella a Jamiesona bylo posoudit, zda zasazení politických zpráv do „strategického rámce” nebo „konfliktně orientovaného”, na rozdíl od objektivního zpravodajství, přispívá k většímu cynismu ve společnosti vůči politice. Výsledkem bylo zjištění, že dochází ke kumulativnímu procesu vzrůstání cynismu kvůli působení médií.

Politickým cynismem se pak rozumí nedůvěra, která je odvozena od negativního postoje politických skupin či jedinců k politice jako celku. Politický proces je pak v očích veřejnosti vnímán jako něco, co korumpuje své účastníky a přitahuje pouze další zkorumpované jedince. Politický cynismus je pak opakem politické efektivnosti. Nepřímo se vztahuje k důvěře v ekonomické, sociální a politické instituce. Pojem media malaise pak označuje teorii, která předpokládá, že za politický cynismus mohou právě média. Označení by se dalo volně přeložit do češtiny jako znechucení občanů z médií. Tento výraz poprvé použil už roku 1975 politolog Michael J. Robinson. Ve své studii popsal vztah mezi rostoucím cynismem veřejnosti k politice a negativnímu zpravodajství. Podle jeho výstupu čím více byli občané závislí na televizním zpravodajství, tím více se odcizili od vlády. Lithiová kauza pak dostala korupční narativ a podle této definice tedy přispěla ke znechucení veřejnosti v politiku.

Scheufele (1999, s. 103-118) navrhl model, v němž účinky rámování hodnotí jako interakci mezi třemi různými aktéry. Těmi jsou zainteresované zdroje informací a mediální

organizace, samotní novináři a mediální konzumenti (publikum). Podle Scheufela existují dva typy rámců: rámec na straně médií a druhý na straně jedince, který je příjemcem. Tyto rámce mohou být na sobě nezávislé (příčina), nebo naopak závislé (důsledek). Uvedení aktéři jsou zapojení ve čtyřech na sobě souvisejících rámcových procesech. První proces je, když novináři vytvářejí a používají mediální rámce, když jednají se svými zdroji a během referování o událostech používají zpravodajský úhel pohledu a zpravodajské hodnoty. Dalším procesem je přenos rámovaných zpráv směrem ke konzumentům. Tím může být například cynický pohled na politiku. Nakonec tyto rámce přijímá publikum, což ovlivní jejich postoje, názory a nakonec i chování.

1.1.2 Zdůrazňování témat (priming)

Zdůrazňování určitých témat, anglicky priming, je často spojováno s politickými kampaněmi. Politici se snaží zdůrazňovat témata, ve kterých jsou silní, a naopak poukazují na slabiny svých oponentů. S myšlenkou přišli Iyengar a Kinder (1987, in McQuail, s. 529-530), kteří dokázali, že témata, kterým se dostává největší pozornosti, jsou pak na významnějších místech v hodnocení výkonu jednotlivých politiků. Dá se tedy říct, že vnímání politika nebo celé strany u veřejnosti záleží na tom, jak je dotyčný politický subjekt hodnocen v očích veřejnosti co se týče několika klíčových témat.

Účinkem primingu je prosazování jistých hodnotících kritérií, což má také dopad na samotné řízení zpravodajství. Politici mnohdy čelí kritice, že se od některých svých nezdarů snaží odvrátit pozornost. Klasický příklad je odvrácení pozornosti od domácí politiky na úspěchy v zahraničí. V krajním případě například i válečným konfliktem. Metody primingu jsme mohli vidět právě během kauzy lithium, kdy je používali někteří politici k útokům na vládní ČSSD.

1.2 Spin doctoring

Další koncept, se kterým tato práce pracuje je spin doctoring. Pojem spin doctoring je často zjednodušován a kritiky označován také jako propaganda. Jde o cílenou manipulaci veřejného mínění nejčastěji pak prostřednictvím médií. Subjekt, který využívá spin doctoring, má za cíl změnit vnímání konkrétní situace podle jeho představ. Úspěšný pak

tento subjekt je, pokud není odhalen. V kauze lithium šlo o vyvolání představy u voličů, že se konkrétně ČSSD snaží vykrást české národní bohatství a připravit zemi o velké jmění.

Problematika konceptu rozděluje odbornou veřejnost na její příznivce a odpůrce. Jedna část vnímá spin doctoring jakožto legitimní metodu politické komunikace, někdy také obecně mezilidské komunikace, kdy se subjekt snaží zatajit své zápory a vyzdvihovat spíše klady. Jedna z kauz, která rezonovala před volbami byla kauza Čapího hnízda, která poškozovala jméno Andreje Babiše a jeho pověst, takže hnutí ANO odvádělo před volbami pozornost na kauzu lithium. Právě na tomto principu pracují tzv. spin doctors. Tito političtí poradci mají za úkol prosazovat v médiích ten úhel pohledu, který je žádoucí pro subjekt platící poradce.

Kritikům tohoto konceptu naopak vadí právě manipulace s veřejností, ohýbání faktů či jejich úplné zamlčování a popírání ve prospěch určité organizace. Pojem spin doctoring označují jako jakousi propagandu. Koncept public relations jako prostředek pro prosazování vlastních ekonomických nebo mocenských zájmů kritizuje například Kevin Moloney (2000). Subjekty se podle něj snaží využít těchto nástrojů pro svůj zisk. Projevuje se to v politické rovině rozšiřováním ideologie nebo ovlivňováním veřejného mínění. Jako příklad neúspěšného spin doctoringu se uvádí kroky britské vlády a tehdejšího premiéra Tonyho Blaira v roce 2003, kdy byl obviněn z toho, že pomocí spin doctoringu manipuloval s veřejností pro získání podpory v otázce invaze do Iráku. V kampani manipuloval s údaji o vlastnictví zbraní hromadného ničení Saddámem Husajnem.

Příkladem spin doctoringu z popkultury je například film Vrtěti psem, ve kterém se politici snaží vytvořit vymyšlenou kauzu, aby v kampani odvedli pozornost od sexuálního skandálu kandidáta. Přesně na tento snímek také poukazoval tehdejší premiér za ČSSD Bohuslav Sobotka během mimořádné schůze Poslanecké sněmovny ke kauze lithium 16.10.2017. Srovnával jej s tehdejší situací. „Je potřeba odvést pozornost společnosti,“ říká Sobotka a poukazuje na kauzu Čapí hnízdo, ve které jsou stíháni Andrej Babiš a Jaroslav Faltýnek z ANO (Tomeš, 2017).

1.3 Kauza lithium na dezinformačních webech

Kauza lithium je mimořádná ještě v jedné věci. Přestože se zmínky o podpisu memoranda v médiích objevily bezprostředně po samotném aktu 2.10.2017, nejostřejší rétorika a kritika se projevila až po zveřejnění memoranda na dezinformačních serverech. Jak popisuje práce později, některé argumenty politiků jsou podobné těm, které se na těchto serverech objevují.

Rétorika kolem kauzy se vyostřila článkem, který byl publikován na serveru Aeronet. Ministerstvo vnitra České republiky vede Aeronet.cz na svém seznamu webových stránek šířících dezinformace (Zelenka, Prachal, 2017). Tento web přinesl 4. října 2017 zprávu, podle které se snaží ČSSD vytunelovat české lithium, když došlo k podpisu memoranda o těžbě této suroviny s australskou firmou EMH.

Autor onoho článku, který má na webu přezdívku „Vedoucí kolotoče“ mimo jiné uvádí, že část celkové částky za těžbu lithia poputuje skrze různé osoby do blízkosti Lidového domu. Text také obsahuje výzvu, aby lidé volili hnutí SPD, jelikož podle autora může přinést změnu a podobným „tunelům“ zabránit.

Během 24 hodin po zveřejnění článku získal příspěvek na facebookové stránce Aeronetu 42 lajků, 101 sdílení a 5 komentářů. Mezi sdílejícími byla i stránka hnutí SPD v Pardubickém kraji. Zpráva se poté začala dále šířit.

Ještě ten den, tedy 4. října, přebral článek server Czech Free Press. Během následujících třech dní vyšly ke kauze ještě dva texty „*Výzva k podání trestního oznámení na ČSSD za přípravu tunelování lithia*“ a „*Hnutí ANS (kandidující spolu s ČSNS) vyzývá politické strany k podpoře mimořádného schůze Poslanecké sněmovny o „krádeži lithia“*“. 7.10. vyšel článek o mimořádné schůzi Poslanecké sněmovny, který nesl titulek „*Kolik dostala ČSSD úplatek za ukradení lithia?*“, o den později vyšel také komentář v Protiproudu, který obviňoval ČSSD z toho, že chce doplnit zadluženou stranickou pokladnu. Tento komentář převzal server BezPolitickéKorektnosti. Kauza se přenesla také do voleb jako jedno z témat hnutí SPD, ale i vládního hnutí ANO (Syrovátka, 2017).

1.4 Volby v roce 2017

Volební kampaň v roce 2017 byla velice intenzivní a hlavně měla nové parametry. Poslanci totiž před volbami novelizovali volební zákon a upravili tak pravidla pro kampaně. Novela kampaň časově ohraničila, zavedla limity pro její financování a zavedla nové povinnosti. Vznikl i Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který na předvolební soutěž dohlížel.

Volební kampaň začíná dnem vyhlášení voleb a končí vyhlášením výsledků. Kampaní se rozumí jakákoliv propagace ve prospěch či neprospěch kandidujících subjektů. Materiály kampaně se také musí označovat informací o tom, kdo je zadal a kdo zpracoval. Strany si také nejpozději pět dní od začátku volební kampaně musí zřídit transparentní účet, na němž je veškerá aktivita spojena s předvolební kampaní. Výdaje jsou omezeny stropem celkem 90 milionů korun. (Eibl, Gregor a kol., 2019, s. 69)

Poslední velkou novinkou, kterou přinesla novela volebního zákona, je možnost stran založit politický institut, případně být nějakého členem. Tyto instituty pak pomáhají při analytické činnosti a formulování ideologických východisek. Navíc na ně přispívá také stát, takže jsou pro partaje zajímavé i z finančního hlediska. Podpora na provoz institutu vychází z celkové výše roční podpory na činnost politických stran a hnutí a je rovna 10 % této částky.

Nezměnila se však etická pravidla. Kampaň má podle zákona¹ probíhat čestně a poctivě, zejména pak nesmí být o kandidujících subjektech zveřejňovány nepravdivé informace. Strany a hnutí mají také zákonem daný čas ve veřejnoprávních médiích. Subjekty mají nárok jak v České televizi, tak v Českém rozhlase na 14 hodin vysílacího času, který se jim dělí rovným dílem a je jim k dispozici v době mezi 16. dnem a 48 hodinami před volbami.

Výsledkem byl historicky nejvyšší počet politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně. Pětiprocentní hranice pro vstup do Sněmovny překonalo celkem devět stran a tato fragmentace politických sil ztížila povolební vyjednávání.

---

¹ §16 ods. 5 zákona č. 247/1995 Sb.

1.4.1 Výsledky voleb v roce 2017

Ve volbách zvítězilo hnutí ANO se 29,64 % hlasů, kterému připisovaly vítězství i předvolební průzkumy. Otázkou bylo pouze to, s jakým rozdílem hnutí zvítězí. S velkým odstupem se na druhém místě umístila ODS s 11,31 % a na třetí pozici pak Piráti, kteří se svými 10,79 % poprvé ve své historii překonali uzavírací klauzuli. Česká pirátská strana tak překonala predikce průzkumů. Strana SPD nakonec získala 10,64 % voličů. Další skupinu tvořily strany, které zůstaly za očekáváním. KSČM se svými 7,76 % dosáhla historicky nejhoršího výsledku. Volby nedopadly dobře ani pro vládní ČSSD, která utržila 7,27 % hlasů. Na hranici vstupu do Sněmovny se ocitly poslední tři strany KDU-ČSL (5,8 %), TOP 09 (5,31 %) a hnutí STAN (5,18 %).

2. Metodologie výzkumu

Výzkum výskytu kauzy lithium a následné analýzy postojů jednotlivých politiků a jejich nastolování agendy v mediálním prostoru v období kampaně pro volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017 a krátce po ní vychází z dostupných mediálních zdrojů. Pro jejich vyhledávání a zpracování je využit program mediální archiv Newtonone.Newtonmedia.cz. Mediasearch.

Kauza má jasný začátek, kterým je podpis memoranda 2. října 2017 a mediální výstupy ke kauze tedy budou analyzovány od tohoto data až do voleb, které se odehrály 20. a 21. října 2017.

Výzkumná otázka a cíl práce je zodpovědět a zmapovat, jak politici reflektovali kauzu lithium v médiích a jak přitom využili metod agenda settingu a spin doctoringu, které někteří političtí představitelé použili v předvolebním boji k zisku nerozhodnutých voličů na svoji stranu.

Výzkum se také bude zabývat několika následujícími podotázkami:

- a) Jací čelní političtí představitelé o kauze mluvili v médiích nejčastěji?
- b) Kdy se o kauze v médiích mluvilo nejvíce a proč?
- c) Které výroky padaly ve veřejném prostoru nejčastěji?

- d) Jestli a jak moc samotná kauza lithium a její medializace ovlivnila volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.

Závěr výzkumu se bude zabývat také otázkou, jak to s kauzou lithium bylo po volbách a zda toto téma vyprchalo, nebo se jím politici nadále zabývali. Zároveň bude několik častých výroků uvedeno do ucelenějšího kontextu.

Pro výzkum byl definován klíč relevantnosti mediálních zdrojů. Analýzou projdou výstupy v nejčtenějších denících v Česku dle Unie vydavatelů. V klíči byly zhodnoceny čísla ze třetího a čtvrtého čtvrtletí roku 2017, tedy období voleb. Jedná se o celostátní deníky Blesk, MF DNES, Právo, Lidové noviny, Hospodářské noviny a Deník. Do výzkumu nebyly zařazeny deníky Sport a Aha!, jelikož tématicky nezapadají do kritérií potřebných pro výzkum. Dále práce analyzuje nejčtenější internetové deníky a média Blesk.cz, iDNES.cz, Novinky.cz, Lidovky.cz, iHNed.cz, Deník.cz, Aktuálně.cz, dále Seznamzpravy.cz, TN.cz, iRozhlas.cz, ČT24.Českátelevize.cz a tiskovou agenturu ctk.cz a také nemaistreamové média, která jsou ovšem čtená a o tématu často referovala. Jsou jimi parlamentnilisty.cz a stranický portál KSČM halonoviny.cz i tištěnou verzi Haló noviny. V samotném datasetu mají však tyto dvě média vlastní kategorii, aby nedocházelo ke zkreslení dat.

Z celostátních televizních zpravodajských stanic ve výzkumu figurují zpravodajská ČT24, Televize Nova, Televize Prima a TV Barrandov. Z rádií byly vybrány celostátní stanice, které se soustředí na zpravodajství. Jsou jimi ČRo Radiožurnál, ČRo Plus, ČRo Dvojka.

K vytvoření datasetu prošlo analýzou 270 mediálních výstupů, které obsahovaly celkem 645 výroků. Vytvořený dataset je přidán jako příloha k bakalářské práci a obsahuje také klíč. Předmětem analýzy byly zpravodajské zprávy, případně také komentáře samostatných politiků. Do datasetu byli zaznamenáni představitelé relevantních stran, tedy těch, které v tu dobu byly zastoupeny v Poslanecké sněmovně, případně se do ní dostaly po volbách. Konkrétně se jednalo o předsedy, poslance, senátory nebo europoslance stran. Případně také významní regionální politici, kteří měli na Cínovec a celou kauzu lithium geopolitickou vazbu. Analyzovaly se konkrétní výroky konkrétních lidí.

K datasetu bylo určeno celkem 19 key messages, do kterých byly rozděleny výroky politiků. Vytvořeny byly převážně po analýze článků z prvního týdne kauzy, jelikož právě v ní lze nejlépe pozorovat jevy agenda settingu, protože narativ diskuze se určil hned v prvních dnech od podepsání samotného memoranda. Většina výroků, které tvoří samostatnou kategorii, mají společné kromě kritéria, že byly v prvním týdnu často opakovány v mediálním prostoru, také to, že padla z úst alespoň jednoho politického představitele alespoň ze dvou různých stran. Výroky často tvořily například titulky článků v mainstreamových médiích. Například označení podpisu memoranda za skandální tvoří samostatnou kategorii, jelikož tento výrok byl často po celou dobu kauzy opakován jak z úst zástupců hnutí ANO, konkrétně hlavně předsedy Andreje Babiše, tak ze strany KSČM a v několika článcích se toto označení dostalo rovnou do titulku.

Dataset obsahuje také několik obsáhlejších a méně konkrétních key messages, jako například „útok na hnutí ANO“² nebo čistě „podání informace“³. V analyzovaných článcích se objevila řada velice konkrétních příspěvků, které se však v diskuzi o kauze neobjevovaly často (například v jedné debatě nebo jen několik málo dní), ale splňovaly charakteristiku názvu obecné key message. Nebyly však pro tvorbu agenda settingu zásadní. Výroky z těchto kategorií se bude práce zabývat ve druhé části výzkumu pro zasazení některých tvrzení do kontextu a také pro ilustraci jevů spin doctoringu.

Autor práce si uvědomuje, že se lehce odklonil od původního plánu bakalářské práce, který explicitně zmiňuje slovo dezinformace. Práce nakonec operuje s odbornějšími pojmy a teorií spin doctoringu, na které pak v praktické části ilustruje několik dezinterpretací faktů či jejich úplné překroucení. To ostatně bylo také jedním z cílů práce, zasadit celou kauzu do širšího kontextu a uvést ty nejčastěji padající výroky z úst politických představitelů na pravou míru.

---

² Například útok na Richarda Brabce, že o memorandu věděl.

³ Například oznámení Jiřího Havlíčka o podpisu memoranda.

3. Praktická část

3.1 Kauza lithium v médiích

Nejprve je potřeba si představit celou kauzu lithium a zasadit ji do kontextu. V této části se výzkum zabývá stěžejními událostmi předvolebního období, aby bylo jasné, kdy a jak kauza vznikla a kdy a proč se dostávala do povědomí veřejnosti.

Tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček (ČSSD) podepsal 2. října 2017 memorandum o porozumění s australskou těžařskou firmou European Metals Holdings Ltd. (EMH). Společnost Geomet, kterou odkoupila právě společnost EMH, již vlastnila průzkumné licence v oblasti severočeského Cínovce a prováděla průzkumné vrty. V této oblasti se má údajně nacházet zhruba 3 % světových zásob lithia. Miliardář a majitel společnosti Tesla, která mimo jiné vyrábí elektromobily, Elon Musk v roce 2015 označil lithium za nový benzín, jelikož pro svoji schopnost nejen dobře vázat, ale také uchovávat energii se používá na výrobu baterií do mobilních telefonů, a hlavně do elektromobilů, takže se jedná o surovinu, jejíž hodnota může vlivem trendů v automobilovém průmyslu stoupat.

Samotné memorandum pak mělo zajistit to, že zpracovávat se bude lithium na území České republiky. „Memorandum vyjadřuje společnou vůli obou stran, aby v budoucnu získávané lithium z ložiska Cínovec bylo dále upravováno a zpracováváno do maximálně možné finální podoby na českém území ku prospěchu České republiky” (mpo.cz, 2017). To by samozřejmě znamenalo také řadu pracovních míst pro občany České republiky a peníze pro stát.

První zmínky o těžbě lithia na Cínovci se objevily v médiích v den podpisu memoranda. Informaci přinesla ČTK a zprávu následně přebraly další zpravodajské servery jako aktualne.cz, lidovky.cz, novinky.cz a další. Informovala o tom i veřejnoprávní média jako Česká televize a Český rozhlas. Kromě zprávy o memorandu média také informovala o tom, že by těžba mohla začít v roce 2022 a že společnost plánuje dobýt 37 milionů tun rudy.

„Plně respektujeme průzkumné licence, udělené ministerstvem životního prostředí, avšak naším hlavním cílem je, aby lithium bylo nejen získáváno, ale především dále zpracovááno a finalizováno v rámci ČR. Proto jsme s právoplatnými držiteli průzkumných licencí zahájili rozhovory nad tímto naším požadavkem již v předstihu,“ vyjádřil se tehdy ministr Havlíček pro novináře (mpo.cz, 2017). V článku na webu České televize se mimo to objevuje i první reakce předsedy hnutí ANO Andreje Babiše. Ten označil podpis za „skandální“ a zmínil, že „zásoby se odhadují na 87 miliard dolarů“. Proti memorandu se vyjádřil také předseda KSČM Vojtěch Filip. „Chystáme zákon, který podle ústavy stanoví, že tato zásadní surovina pro budoucnost bude smět být těžena a zpracovávána pouze podniky v rukou veřejného sektoru,“ řekl tehdy předseda komunistů (ČT24.cz, 2017).

Ale podpis memoranda se dostal také do denního tisku. Informovaly o něm například Lidové noviny. „Zatím nedokončené průzkumy naznačují, že pod Krušnými horami leží lithné bohatství až v hodnotě 499 miliard korun, a dnes se uskuteční další dílčí krůček k podzemnímu bohatství. Ministerstvo průmyslu podepisuje s australskými těžaři EMH memorandum o spolupráci při kutání vzácného kovu,“ uvedl deník (Surmanová, 2017).

O těžbě lithia se okrajově zmínil také poslanec Lubomír Volný, toho času za SPD, v rozhovoru pro Mladou frontu DNES. Volný označil vedle migrace těžbu lithia v česko-německém pohraničí za jednu ze dvou nejdůležitějších otázek současnosti. „Už by to někdo zase chtěl vytěžit a odvézt za hranice, přitom ložisko obsahuje lithia za dvě až šest tisíc miliard korun. Záměrně neříkám bilionů, tisíce miliard si lidé lépe představí. Tato těžba může z naší země udělat Kuvajt střední Evropy, ale my si tuto surovinu necháme odvézt jako kdysi Sovětský svaz odvezl naše zásoby uranu. Tomu chceme zabránit,“ řekl tehdy pro deník (Gabzdyl, 2017).

Samotná informace o podpisu memoranda se do tištěných médií dostala druhý den 3.10. V ten den začínal svoji návštěvu Ústeckého kraje prezident Miloš Zeman. Při té příležitosti se také zmínil o těžbě lithia. „Sám osobně zastávám názor, že by bylo vhodné, kdyby v případné těžbě lithia se spíše angažoval státní podnik, u kterého by byla jistá záruka nebo alespoň naděje, že ty prostředky zůstanou v republice. Bohužel byl jsem informován, že státní podnik Diamo o to příliš velký zájem nemá. Ale zatím se jedná o průzkumné

práce, nikoli o těžbu,“ uvedl tehdy Zeman při návštěvě (ČTK, 2017). Zprávu přinesla ČTK a převzala ji řada dalších zpravodajských webů.

Právě již v předchozí kapitole zmíněný článek na serveru Aeronet publikovaný 4.10. přišel s nařčeními a obviněními, kterých se později ujali jiní aktéři a opakovali je po celou kauzu. „Megatunel za 3 biliony korun pouhých 17 dní před volbami do sněmovny? Australští těžaři na poslední chvíli dostali od ministra průmyslu bílých šek na privatizaci těžby lithia pod Cínovcem! Český stát si za lithiový národní poklad řekl jenom o vytvoření nekvalifikovaných pracovních míst!“ (Aeronet, 2017). Do celé kauzy se 6.10. vložil předseda hnutí ANO Andrej Babiš a na svůj Facebook publikoval status. „Je naprosto skandální, co tady ČSSD dva týdny před volbami předvádí. Vypadá to, že chtějí ještě rychle shrábnout peníze do stranické kasy... dáme těžbu lithia v hodnotě DVOU BILIONŮ korun, tedy DVOU TISÍC MILIARD korun?“ (Facebook Andrej Babiš, 2017). Nelze si tedy nevšimnout určitých podobností mezi článkem na Aeronetu a pozdějšími vyjádřeními Andreje Babiše. Například jen fráze, že je memorandum „skandální“, padla v mediálním prostoru během sledovaných dvou týdnů hned 44krát.

Stejný den, tedy 6.10. komunisté oznámili, že hodlají svolat mimořádnou schůzi sněmovny kvůli kauze lithium. Tento krok podpořila také SPD Tomia Okamury i Andrej Babiš. Jak je popsáno v další kapitole, tento říjnový pátek je první den, kdy kauza lithium plně zahltí mediální prostor. Na kritiku musí Sociální demokracie reagovat defenzivními výroky. Do diskuze se zapojuje také ministr životního prostředí za ANO Richard Brabec, jelikož zástupci ČSSD naopak začali útočit právě na Brabce, že australským těžařům prodloužil povolení z roku 2010 k průzkumu lithia. „Pan Babiš by si proto měl hlavně ujasnit, co dělají jeho vlastní ministři,“ (Aktuálně, 2017) zaútočil například na hnutí ANO volební lídr ČSSD Lubomír Zaorálek. Brabec se naopak bránil, že mu povinnost prodloužení průzkumu ukládá zákon. Celkem 13 z 19 key messages datasetu k této bakalářské práci zaznělo během pátečního dne a z pohledu agenda settingu tak výroky v médiích z 6.10. nastavily rámeček diskuze, ve které se celá kauza v následujících dnech odehrávala.

Téma kauzy se dostalo i do nedělního pořadu Partie na TV Prima 8.10. Bylo to poprvé, co se do diskuze kritičtěji vložili i představitelé jiných opozičních stran než KSČM a SPD. Petr Fiala, předseda ODS, kritizoval memorandum, podobně jako Babiš dva dny předtím, že bylo

podepsáno takto brzy před volbami. Kritika načasování byla poměrně častá, během sledovaného období padla celkem 48krát. Ve stejném pořadí memorandum jako nedostatečné vyhodnotil také předseda v tu dobu ještě neparlamentních Pirátů Ivan Bartoš. Do té doby se představitelé jiných stran příliš ke kauze nevyjadřovali a pokud ano, tak většinou neutrálně.

Z pohledu agenda settingu je také zásadní událost, která se stala 9.10. V médiích se totiž objevila informace, že předseda hnutí ANO Andrej Babiš převzal usnesení o zahájení trestního stíhání v kauze Čapího hnízda. Právě od tohoto dne se začal ve veřejném prostoru objevovat výrok, že předseda hnutí ANO se se svojí rétorikou a útočením na ČSSD kvůli lithiu snaží pouze zastínit své vlastní kauzy. Tehdejší premiér Bohuslav Sobotka na sociální síť Twitter napsal: „Babiš fabrikuje kauzu lithium bez ohledu na to, kolik másla na hlavě v tom má jeho ministr. Potřebuje odvést pozornost od Čapího hnízda.” (Blesk, 2017). Tohle vyjádření poté převzalo několik dalších médií.

Jedním z klíčových momentů kauzy byla schůze v Senátu ve středu 11.10. Kromě nejčastějších aktérů tak do kauzy vstoupili také senátoři například za ODS. Podpis memoranda obhájoval ministr průmyslu a dopravy Jiří Havlíček a premiér Bohuslav Sobotka. V horní komoře Parlamentu České republiky vystoupil i ministr životního prostředí za hnutí ANO Richard Brabec. Vyšel také komentář Andreje Babiše v Mladé frontě DNES k celé kauze s titulkem *Tunel za dva biliony ČSSD neprojde*. MF Dnes spadá pod mediální dům Mafra, která je součástí svěřenských fondů Andreje Babiše.

Pro úplnost je nutné také uvést, že prostor ve stejných novinách dostal také Jiří Havlíček, který 17.10. publikoval názorový komentář s titulkem *Lithium. Jak to bylo doopravdy*. Pravdou však zůstává, že Havlíček tento komentář zveřejnil těsně před volbami, kdy veřejná diskuze na toto téma pomalu utichala. Mohl tedy už jen korigovat téměř ukončenou předvolební debatu. V komentáři Andreje Babiše se objevilo celkem sedm pozorovaných key messages a shrnoval nejčastější kritiku a útoky na Sociální demokracii. „V politice se člověk pořád učí. Ted' znovu od ČSSD. Jen pár dnů před volbami si její ministr průmyslu Jiří Havlíček dovolí v tichosti a bez souhlasu vlády podepsat se zahraniční firmou memorandum o budoucí těžbě cenného českého lithia v hodnotě dva biliony korun! Nejenže kvůli tomu Česku hrozí, že přijde o vysoké zisky za své nerostné bohatství, které by v pohodě

uhradily náš státní dluh. Kvůli podivné dikci Havlíčkova memoranda s australskou firmou European Metals Holdings se navíc klidně můžeme dočkat i další drahé mezinárodní arbitráže jako v případě Diag Human. Havlíček teď říká, že memorandum s Australany vlastně pro Česko nic neznamená. Tak proč ho tedy podepisoval?" (Babiš, 2017) Ve stejný den také vláda odmítla zrušit memorandum o lithiu.

Rozhodně nejdůležitější událost, která zaplnila kauzou lithium veřejný prostor, byla mimořádná schůze sněmovny 16.10. Jednání bylo plné útoků mezi hnutím ANO a ČSSD, řada opozičních stran kritizovala politiky za to, že si na plénu sněmovny pouze dělají předvolební kampaň. Jednání bylo jednou z hlavních zpráv většiny médií a hovořilo se o něm také den poté. Výsledkem jednání bylo, že sněmovna odhlasovala žádost vládě, aby zneplatnila memorandum o těžbě lithia v Česku. Usnesení však bylo pouze doporučující, jelikož dolní komora nemá žádné kompetence k tomu úkolovat kabinet.

Poslední dny před volbami se politici příliš ke kauze lithium v médiích nevyjadřovali. Vzhledem k tématu práce však je třeba zmínit rozhovor v Haló novinách s kandidátem do sněmovny v Praze a místopředsdou ÚV KSČM Josefe Skálou, který byl mimo jiné také zmocněncem petiční akce KSČM. Ta požadovala, aby lithium těžil a zhodnocoval výhradně český průmysl ve veřejném vlastnictví. Skála v rozhovoru z prvního dne voleb v podstatě popisuje metody agenda settingu v kauze lithium a popisuje motivaci strany, proč byla jedním z těch, kteří tuto kauzu řešili v mediálním prostoru.

„...Jedni nám prorokovali, že to lidi nezaujme. Jiným by stačilo jít na rozumný kompromis. Nedali jsme na jedny ani na druhé. Právě to nám může vynést až o několik procent víc. V tom je zajedno i řada profesionálních agentur. Tak, jako v minulých dnech, jsme politikou a veřejným míněním nezacloumali ještě nikdy. Povedlo se to právě proto, že jsme k rozeznání na první pohled. Že jdeme až k samému jádru věci. Až tam, kde je to pro všechny ostatní zakázaným ovocem (...) Vyhrála týmová spolupráce. Chci za ni poděkovat úplně všem. Splnil jsem tím i závazek, vepsaný do scénáře volební kampaně – odpálit těsně před koncem nálož, jejíž tlaková vlna zasáhne i všechna média. Zahnat tak soupeře do rohu – a posílit autoritu a vliv KSČM. Zvolil jsem půdu rozhlasového duelu s Tomiem Okamurou⁴.

---

⁴ Duel se odvysílal 5.10.2017 ve Svobodném rádiu, jelikož se jedná o nemainstreamové médium a nefiguruje ani v mediální databázi Newton, v datasetu zaznamenán není.

Aby se i on musel hned na místě vyjádřit k návrhu, že kapitulantské Memorandum o porozumění, které s neprůhlednou australskou firmou podepsal ministr J. Havlíček (ČSSD), musí na koberec už v končící sněmovně. Ještě téže noci jsme tomu dali křídla přes Parlamentní listy – i získáním prvních signatářů výzvy předsedovi sněmovny. To strhlo lavinu. Už za pár hodin jsem dostal slovo i v TV Nova a Prima - a tam pak i přímo proti ministru Havlíčkovi. Naše iniciativa nabrala tah na branku. Umlčet se ji už nepodařilo. Standardní cestou - vlastního stanoviska, tiskové zprávy či konference - by se to povedlo jen sotva. Tím dál musíme získaný náskok stupňovat i po volbách,” řekl Skála v rozhovoru pro stranický tisk Haló noviny (Kupský, 2017). Josef Skála zde tedy otevřeně hovoří o taktice komunistů. Vypustit „nálož“ před volbami bylo dle jeho slov v taktice strany. Zároveň popisuje, jak dostal téma do mainstreamových médií a vytvořil díky nim dostatečně silnou agendu, kterou by, jak sám přiznává, strana pouze pomocí například tiskových zpráv vytvořit nezvládla.

3.2 Nejangažovanější politici

Ke kauze se za sledované období ve sledovaném čase vyjádřilo celkem 65 politiků. Následující tabulka znázorňuje, kteří politici se o kauze vyjadřovali nejvíce. Jedenácté místo je dělené mezi tři politiky. Možná překvapivá by mohla být poměrně nízká četnost výroků předsedy hnutí SPD Tomia Okamury. Důvodem je pravděpodobně skutečnost, že pro komunikaci s voliči používá spíše svá sociální média a mainstreamový tisk, televize, rádio a internetové portály jeho přímé výroky často nezmiňovali. Ve velké většině média pouze zmiňovala stanoviska poslaneckého klubu SPD, což nelze považovat za výrok konkrétní osoby.

Tabulka 1: Přehled politiků nejčastěji vyjadřujících se ke kauze lithium

Politik	Strana	% výroků z celku
Andrej Babiš	ANO	15,8 %
Jiří Havlíček	ČSSD	14,3 %
Richard Brabec	ANO	11,2 %
Lubomír Zaorálek	ČSSD	8,2 %
Vojtěch Filip	KSČM	5,9 %
Pavel Kováčik	KSČM	5,4 %
Bohuslav Sobotka	ČSSD	5,1 %
Miroslav Kalousek	TOP 09	3,7 %
Miloš Zeman	-	2,5 %
Pavel Bělobrádek	KDU-ČSL	2,5 %
Milan Chovanec	ČSSD	2 %
Tomio Okamura	SPD	2 %
Jan Bartošek	KDU-ČSL	2 %

Zdroj: vlastní zpracování, n= 645

3.3 Četnost výroků ke kauze v jednotlivých dnech

Jedním ze zkoumaných jevů byla skutečnost, v jaký den se výroky o kauze lithium objevovaly v médiích nejčastěji a jaké události, které byly podrobněji rozebrány v předchozí kapitole, tomu napomáhaly.

Nejvíce zmínek se o kauze objevilo v pondělí 16.10.2017 a to z čistě prostého důvodu. Na tento den byla totiž svolána mimořádná schůze sněmovny, na které byla celá kauza ústředním tématem. V médiích za tento den vyšlo celkem 26 mediálních výstupů (29 i s HN

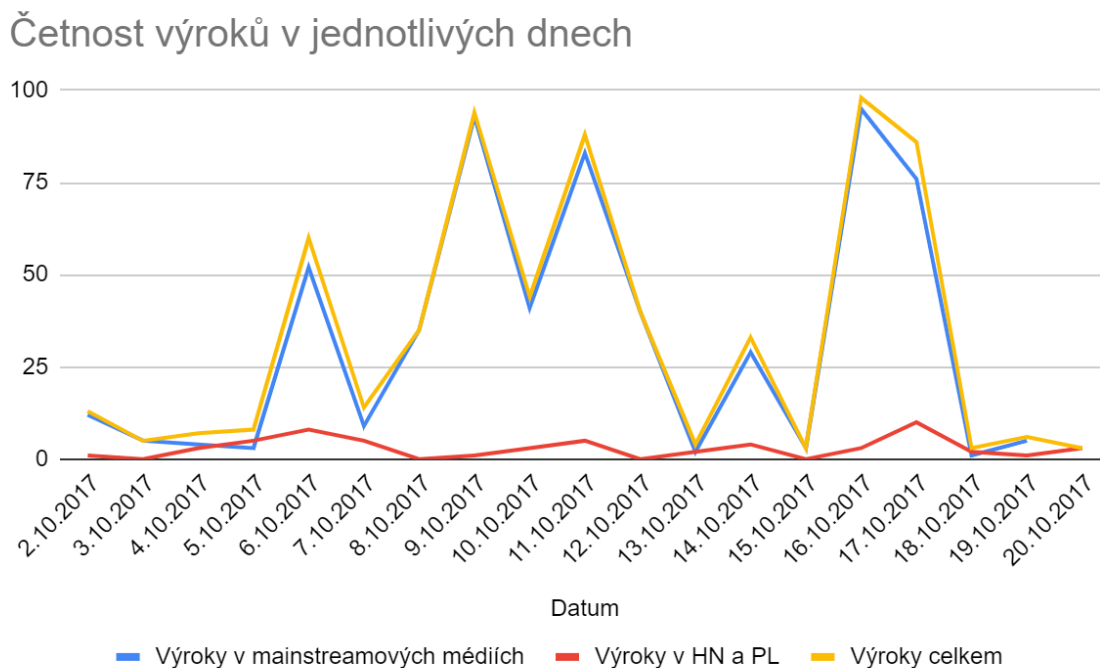
a PL) s výroky jednotlivých politiků k celé kauze, které obsahovaly celkem 95 různých vyjádření politiků (98 i s HN a PL). Schůze se objevovala hojně ve veřejném prostoru také den poté, tedy 17.10.2017. O událostech předešlého dne psal denní tisk, a především o něm také informovaly televize ve svých hlavních zpravodajských vysílacích blocích, jelikož pondělní jednání trvalo až do 22:15 (Zpěváčková, Soukup, 2017) a v tu dobu jsou již hlavní zpravodajské pořady dávno odvysílány. Jednotlivých výroků bylo méně, celkem 76 (86 i s HN a PL), avšak mediálních výstupů bylo celkem 34 (41 i s HN a PL).

Druhým dnem, kdy se o celé kauze nejčastěji mluvilo, bylo pondělí 9.10.2017. V médiích začala kolovat informace, že za týden mimořádně kvůli celému problému zasedne sněmovna, ve středu předtím také Senát a objevila se informace, že Andrej Babiš převzal usnesení o zahájení trestního stíhání v kauze Čapího hnízda. Celkem tedy 9.10. vyšlo 28 mediálních výstupů (29 i s jedním článkem na PL), které obsahovaly 93 výroků (94 i s jedním vyjádřením v PL).

Třetí nejvýraznější den pro kauzu v médiích byla středa 11.10.2017. Pomohla k tomu skutečnost, že zasedal Senát a právě během tohoto zasedání se řešila kauza lithium. V tento den také vyšel v Mladé frontě DNES komentář Andreje Babiše s titulkem *Tunel za dva biliony ČSSD neprojde*, který byl již zmíněn výše. Výroky z tohoto příspěvku se držely ve veřejné diskuzi až do voleb. Za tento den vyšlo o kauze lithium 32 mediálních výstupů (37 i s HN a PL) a padlo 83 výroků (87 i s HN a PL).

Další den, kdy se o kauze výrazněji mluvilo byl pátek 6.10.2017. Andrej Babiš se již v den podpisu memoranda stavěl k celému kroku kriticky, ale právě v pátek se poprvé o celé kauze vyjádřil na své Facebook stránce velice negativně, podrobně a kriticky směrem k Sociální demokracii, která samozřejmě na tento útok bezprostředně reagovala. Proto se zvedl počet výroků. Bylo jich celkem 52 (60 i s PL a HN) ve 14 mediálních příspěvcích (21 i s PL a HN).

Obrázek 1: Četnost výroků v jednotlivých dnech

Zdroj: vlastní zpracování

Naopak poslední dva dny před volbami a v první den voleb téma lithia z médií téměř vymizelo, především to platí pro ta mainstreamová. V první den voleb, tedy 20.10.2017 se o lithiu vyjadřovali pouze politici KSČM v Haló novinách, kde vyšly celkem 3 články, které kauzu zmiňovaly a především vyzývaly voliče k volbě právě komunistů.

3.4 Key Messages

V následující části práce jsou dopodrobna rozebrány všechny key messages, které jsou zaznamenány v datasetu přiloženého v příloze. Tato část se zaměří na skutečnost, kteří politici použili jaké výroky v souvislosti s kauzou, jaké z nich padaly ve veřejném prostoru nejčastěji a kdo byl jejich autorem.

3.4.1 Konkrétní Key Messages

První key message (K1) se vztahuje k obvinění, že memorandum je krádež, zločin nebo jak jej někteří později označovali jako „megatunel”. Případně je to nařknutí, že se zde lithium rozkrádá a podpis memoranda byl spojován s nezákonnými kroky. Tyto výroky padaly z úst

představitelů stran KSČM, hnutí ANO a SPD. Žádní politici z jiných subjektů tento výrok ve spojitosti s memorandem o těžbě lithia nepoužili, jak je také možno vidět v grafu. Key message měla v tomto případě vždy negativní tonalitu vzhledem k memorandu. Celkem tento výrok během kauzy padl 71krát (89krát i výroky v HN a PL). Poměrně často se tento výrok také objevoval s útokem na Sociální demokracii, kterou právě politici obviňovali z krádeže lithia. Výrok se poprvé v mediálním prostoru objevil 5.10. z úst Vojtěcha Filipa z KSČM (Parlamentní listy) a Lubomíra Volného (Seznam.cz) z SPD a byl použit téměř každý den (kromě 18.10.) až do dne voleb.

„Jde o firmu se sídlem v Austrálii vlastněnou patrně kapitálem z USA. Do cizích rukou se tak dostalo národní bohatství v hodnotě tisíců miliard a ministr Havlíček to udělal dva týdny před volbami. Jde o krádež a skandál století,“ (Blesk, 2017) vyjádřil se například předseda hnutí SPD Tomio Okamura. V této citaci také můžeme pozorovat útok na ČSSD, konkrétně na ministra Jiřího Havlíčka a několik dalších key messages. Zásadní kritérium však pro zařazení kódu K1 - 1 k této citaci bylo označení memoranda za „krádež století“.

Další key message (K3) vyčítala ministru Havlíčkovi, že memorandum podepsal s australskou firmou a že by lithium měl těžit primárně státní podnik, konkrétně pak uváděli politici Diamo. Tento argument zněl poměrně často napříč politickým spektrem. V mainstreamových médiích tento výrok padl 75krát (96krát i s HN a PL).

Tento výrok řekl během své návštěvy Ústeckého kraje sám prezident Miloš Zeman, zároveň však dodal, že podle jeho informací státní podnik o průzkum zájem nemá. Tento výrok zveřejnila ČTK a od ní citaci převzalo několik dalších médií. „Sám osobně zastávám názor, že by bylo vhodné, kdyby v případné těžbě lithia se spíše angažoval státní podnik, u kterého by byla jistá záruka nebo alespoň naděje, že ty prostředky zůstanou v republice. Bohužel byl jsem informován, že státní podnik Diamo o to příliš velký zájem nemá. Ale zatím se jedná o průzkumné práce, nikoli o těžbu,“ vyjádřil se prezident (ČTK, 2017).

Řada politiků ve svých výrocích mluvila o odhadovaných zásobách a částce, kterou by mohla Česká republika těžbou lithia získat. Tento odhad ceny, případně zásob byl další key message (K6). Ve většině případů byly tyto odhady velmi přemrštěné a vytržené z kontextu, tomu se však bude věnovat pozdější část bakalářské práce. Andrej Babiš nejčastěji operoval

s částkou dvou až tří bilionů korun. Se třemi biliony ostatně pracoval také článek na serveru Aeronet. Lubomír Volný například tvrdil, že částka může dosahovat až šesti bilionů. Se částkou tři bilióny korun operoval také například předseda SPD Tomio Okamura. Výrok odhadující zásoby a cenu padnul v médiích každý den během sledovaného období s výjimkou 3.10.

Samotnou key message (K7) pak tvořilo označení memoranda za skandální. Memorandum bylo takto označeno hned několikrát. Jak je patrné z grafu na obrázku č.2, především pak tento výrok padal z úst Andreje Babiše. Četnosti tomuto výroku napomohla hlavně sama média, jelikož Babiš označil memorandum za „skandální” v již zmiňovaném facebookovém statusu a média poté tento výrok často uváděla a opakovala. Označení „skandální” pak použili například i Tomio Okamura či někteří představitelé KSČM. Celkově tento výrok zazněl 50krát (51krát i s článkem Andreje Babiše v PL).

Key message (K8) o tom, že by těžba lithia měla být, případně že bude, přínos hlavně pro Česko se objevovala v různých podobách napříč politickým spektrem a byla jedna z mála věcí, na které se shodují snad všichni aktéři celé kauzy. Šlo o výroky, které uváděly, že těžba lithia musí být, případně že bude prospěšná nějakým způsobem pro Českou republiku. Politici vyzývali například k finálnímu zpracování na českém území, mluvili o benefitech pro české občany jako možnost práce apod. Výrok používali jak kritici, kterým se nelíbilo, že by lithium měla těžít zahraniční firma, tak obhájci memoranda, kteří tvrdili, že právě díky memorandu těžba pro Česko prospěšná bude a že je to jejich priorita.

„KSČM S těžbou lithia souhlasí v případě, že jej budou těžít a zpracovávat české firmy a lidé v našem regionu z toho budou profitovat. To znamená, že využijeme přidanou hodnotu tohoto prvku a výroba a případný navazující výzkum zůstane u nás. Rozhodně nechceme další montovny cizích společností,” řekl například tehdejší poslanec za KSČM v předvolební anketě (Mladá fronta DNES, 2017). Podobně se vyjadřovali také obhájci memoranda. „Podstatné je, aby ten proces byl transparentní a aby možná jedno z posledních významných ložisek, které v Česku máme, bylo vytěženo efektivně a s co možná největší výhodou pro českou ekonomiku,” řekl tehdejší premiér Bohuslav Sobotka (Jansová, 2017). Výrok o prospěšnosti lithia pro Česko padl v mediální prostoru celkem 88krát (102krát i s PL a HN).

Politici často hovořili o tom, jak by Česko na těžbě lithia mohlo zbohatnout, co vše by bylo možné díky těžbě zaplatit a někteří o lithiu mluvili dokonce jako o „národním bohatství“. I tento soubor výroků byla samostatná key message (K9). Jak již zaznělo v předešlé kapitole, poslanec SPD Lubomír volný dokonce řekl, že by lithium mohlo z Česka udělat „Kuvajt střední Evropy“. Přestože tyto výroky nebyly tak časté, jako výzva k tomu, aby těžba byla pro Česko výhodná, byly o to silnější. Kritici memoranda se snažili celou věc více skandalizovat, přiblížit lidem, jaké benefity by podle nich mohlo Česko z těžby lithia získat a často vinili ČSSD, že jsme o to přišli kvůli nim. Celkem zazněla tato key message v médiích během sledovaného období 23krát (36krát i s PL a HN).

Další key message (K9) je výtka na adresu memoranda, že je nedostatečné, nebyla tak častá jako ostatní kritiky, nicméně byla nejvíce konkrétní a kritizovali ji za to hlavně zastánci ODS a Pirátů, konkrétně Ivan Bartoš. Ten ve všech svých vyjádřeních s výjimkou jednoho memorandum kritizoval kvůli tomu, že podle něj bylo nedostatečné. Hlavně z důvodu, že se vůbec neřeší rekultivace krajiny, ve které bude probíhat samostatná těžba. Tato kritika padla celkem devětkrát, ani jednou v nemainstreamových médiích.

Asi nejvíce stěžejní událostí v celé kauze byla již zmiňovaná mimořádná schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 16.10., tedy pouhé čtyři dny před prvním dnem voleb. Svolání schůze však také vyvolalo řadu kritických výroků směrem k tomuto kroku. Proto také tvoří samostatnou key message (K14). Zejména pravicová opozice a taktéž tehdejší předseda vládní KDU-ČSL Pavel Bělobrádek byli ke konání schůze skeptičtí a kritičtí. „Představa, že vláda, jejíž mandát končí, se bude řídit usnesením, které dnes přijme sněmovna, je scestná," řekl šéf poslanců ODS Zbyněk Stanjura. Vzhledem k blízkosti voleb podle něj nelze čekat konstruktivní debatu (ČTK B, 2017). Podobně mluvil i předseda TOP 09 Miroslav Kalousek. Tato key message se objevila v médiích celkem 15krát (16krát i s článkem v PL).

Výrok, že by měl Havlíček odstoupit opakoval v mediálním prostoru pouze jeden politik - Andrej Babiš. Byl ovšem tak silný, opakoval se několikrát a často tvořil i samostatné titulky článků, takže je v rámci výzkumu identifikován jako samostatná key message (K15). „Doufám proto, že nám ministr své podivné memorandum vysvětlí 16. října

na mimořádné schůzi Sněmovny. Už předtím by ale měl odstoupit z funkce. A celou kauzou by se měla zabývat i policie. Nese totiž všechny známky možné korupce.” (Babiš, 2017). Babiš hrozil Havlíčkovi také trestním oznámením. I v tomto případě Babišovi při tvorbě agenda settingu pomohla sama média, která výrok často opakovala s ohledem na jeho sílu a ofenzivu. Celkem se ve sledovaném mediálním prostoru objevil během pouhých třech dní (9.-11.10) 20krát, pouze v mainstreamových médiích.

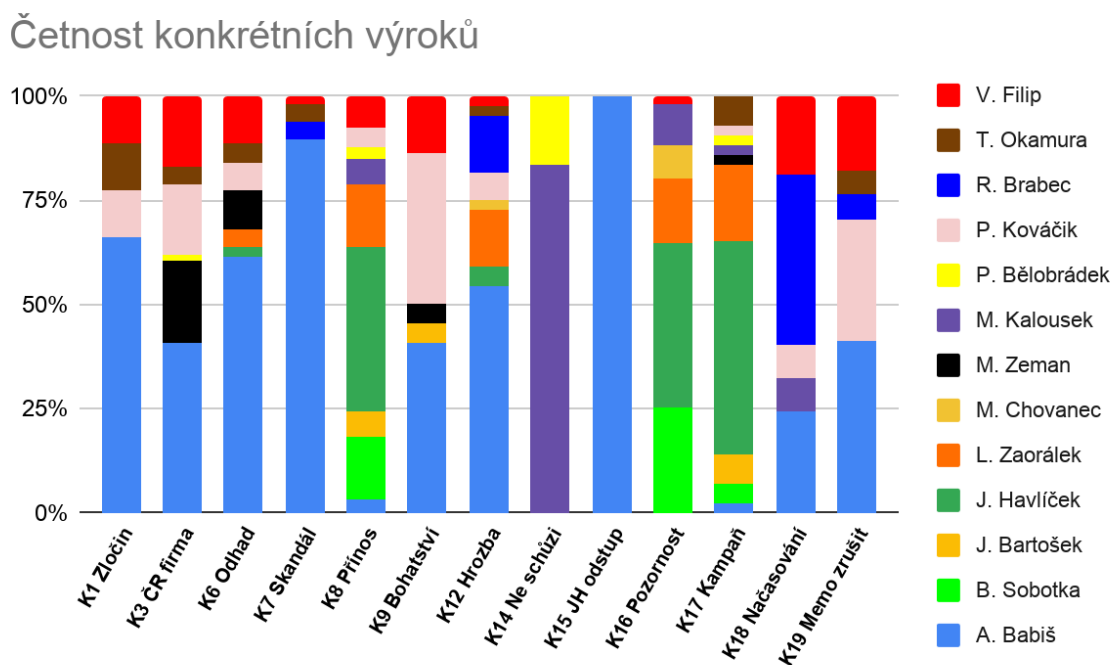
Key message (K16), že se kauzou odvádí pozornost používala hlavně ČSSD. Politici kritizovali hlavně Andreje Babiše, že se snaží zakrýt své problémy s kauzou Čapí hnízdo a odvádí pozornost jinam. Tento argument však používali také představitelé opozičních stran. „V žádném případě nepodceňuji kauzu lithium. Je to závažná věc, která musí být vysvětlena. Nesedejme ale na lep Andreji Babišovi. Využil diletantství sociálně demokratického ministra Havlíčka k tomu, aby zakryl své problémy s Čapím hnízdem a vyhnul se hodnocení uplynulých čtyř let fungování – nebo přesněji spíše nefungování – vlády ANO, ČSSD a KDU-ČSL,“ vyjádřil se tehdy třeba šéf ODS Petr Fiala (Blesk, 2017). Tato key message zazněla v médiích celkem 55krát, poprvé 9.10. Politici tak reagovali především na dřívější ostré a kritické vyjádření Andreje Babiš.

Další key message (K17), že je celá kauza lithium pouze předvolební kampaní, bojem či hysterií byla jednou z těch, kterou užívali především představitelé ČSSD, ale i některých opozičních stran proti především osobě Andreje Babiše. „Podle ministra Havlíčka je navíc schůze svolávána s cílem, aby se někteří poslanci mohli týden před volbami prezentovat před kamerami (Blesk, 2017), kritizoval například Jiří Havlíček mimořádnou schůzi sněmovny. Tato key message zazněla ve sledovaném období celkem 59krát (61krát i se dvěma výroky v PL).

Key message (K18), ve které politici kritizovali podpis memoranda 2 týdny před volbami se objevoval napříč politickým spektrem. Nelíbilo se jim, že ministr Havlíček podepsal memorandum o těžbě lithia pouhých pár dní před volbami a označovali tuto skutečnost za podezřelou a ukvapenou. „Samozřejmě mně se také nelíbí, že takový dokument se podepisuje krátce před volbami,“ řekl například Martin Kupka z ODS (Šimáček, 2017). Výtka s načasováním podpisu se objevila celkem 41krát (47krát i s PL a HN).

Po zrušení memoranda, což je samostatná key message (K19), nejvíce volali komunisté, ale toto přání padlo i z úst představitelů hnutí ANO nebo SPD. Ostatně doporučení, že by vláda měla zrušit memorandum, bylo i výsledkem mimořádné schůze sněmovny 16.10. „Nejlepším výsledkem by bylo, kdyby Poslanecká sněmovna vládě navrhla, ať memorandum zruší,“ komentoval jednání sněmovny Novinkám ministr dopravy za ANO Dan Ťok (Zpěváčková, Soukup, 2017). Výzva ke zrušení nebo zmínka o tom, že by se tak mělo stát, padla v mediálním prostoru celkem 18krát (21krát i se články v HN).

Obrázek 2: Četnost konkrétních key messages

Zdroj: vlastní zpracování

3.4.2 Obecné Key Messages

Během analýzy bylo vytvořeno také několik obecných key messages, jelikož se některé výroky neobjevovaly až tak často, delší časový úsek a nebyly až tak významné z pohledu nastolování agendy, ale splňovaly kritéria dané key message.

Celá kauza lithium byla z velké části negativní kampaň vedená vůči tehdy vládní Sociální demokracii a konkrétně proti ministru průmyslu a obchodu Jiřímu Havlíčkovi. Na sociální demokracii útočily všechny strany sedící v poslanecké sněmovně kromě ČSSD. Útok na

ČSSD tvořil samostatnou key message (K2). Opozice však zároveň často útočila také na hnutí ANO. Tak jako tak na stranu vedenou tehdejším premiérem Bohuslavem Sobotkou se snesla vlna negativních výroků a jak ukazuje průzkum prezentovaný v poslední části praktické práce, pravděpodobně ji tato kauza velmi uškodila. „To, co předvedly s lithiem hnutí ANO, konkrétně ministr Brabec, a ČSSD, konkrétně ministr Havlíček, je skutečně zlodějina a tunel století,“ řekl například předseda SPD Tomio Okamura (ČT24.cz A, 2017). Tento výrok je jeden z příkladů, kdy opozice kritizovala jak ANO, tak ČSSD. Sociální demokracie čelila útokům v mainstreamových médiích celkem 126krát (149krát včetně PL a HN).

Během kauzy bylo řečeno také mnoho výroků, které oznamovaly nějaký plánovaný čin. V datasetu jsou zaznamenány jako samostatná key message (K4). Například podpoření nebo nepodpoření mimořádné schůze sněmovny, sepsání petice, chystání zákona apod. „Ve středu na jednání kabinetu budu chtít vysvětlení, jak to s podpisem memoranda bylo. Měli by vysvětlit všechny detaily, které teď jsou nejasné, a hodně se o nich spekuluje. Já si myslím, že se musí osvětlit vůbec postup,“ řekl například tehdejší vicepremiér Pavel Bělobrádek (ČT24.cz B, 2017). Tato key message se objevila celkem 59krát (75krát i s PL a HN).

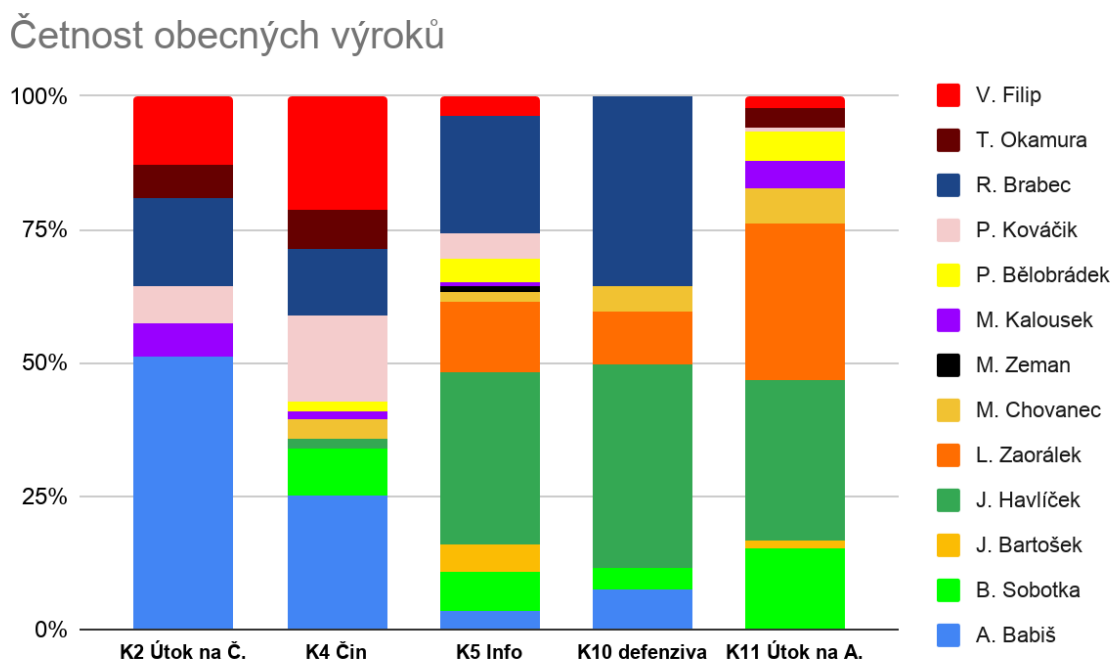
Významný poměr key messages (K5) byla čistě informativního charakteru, nijak ofenzivní, nebo defenzivní, ale pouze informovala o nějaké události. Například když Jiří Havlíček informoval o samotném podpisu memoranda nebo když tehdejší předseda sněmovny za ČSSD Jan Hamáček informoval ohledně mimořádné schůze. Čistě informativních výroků zaznělo 116 (125 i s HN a PL).

Jelikož množství key messages bylo ofenzivního charakteru a vedla se negativní kampaň, je zřejmé, že zde padla i celá řada defenzivních výroků (K10). Sociální demokraté obhajovali podpis memoranda, tehdejší ministr životního prostředí Richard Brabec se zase bránil nařčení, že australské firmě prodloužil licenci právě on a že on sám poslal Havlíčkovi dopis, ve kterém memorandum schvaluje, což podrobněji bude v práci ještě rozebráno a uvedeno do kontextu. Defenzivní výroky zněly z úst ČSSD a hnutí ANO, jelikož tyto dva politické subjekty byly také terčem útoků politických soupeřů. Drtivá většina těchto výroků padla v mainstreamových médiích, celkem jich bylo 121 (126 i s HN a PL).

Přestože představitelé hnutí ANO a především pak Andrej Babiš často určovali narativ celé diskuze ke kauze a vedli poměrně negativní kampaň vůči ČSSD, ani oni se nevyhnuli útokům na jejich osoby. Útoky na hnutí ANO tvořily samostatnou key message (K11). I na hnutí ANO se snesla kritika napříč politickým spektrem. „Rád bych pogratuloval hnutí ANO k tomu, že se po několika letech těmi svými pletichami zařadili mezi takzvané standardní politické strany, na které útočili. Protože nepředvedli nic jiného než za co kritizovali své okolí,“ uvedl například po schůzi sněmovny Jan Bartošek za KDU-ČSL (ČT24.cz C, 2017). Útočných výroků na adresu hnutí ANO padlo v mediálním prostoru celkem 144 (152 i s HN a PL), což je paradoxně o něco více než v případě útoků na ČSSD. Pravdou však je, že jak můžeme vidět na uvedeném příkladu, zdaleka ne všechny útoky na hnutí ANO se týkaly přímo kauzy lithia, ale spíše na chování hnutí kolem ní. Kritika hnutí ANO byla tedy obecnější, narozdíl od ČSSD, kterou její protivníci ve spoustě případů obviňovali z korupce a rozkrádání nerostných surovin.

Ve veřejném prostoru také často padaly výroky obsahující nějakou formu výhrůžky, případně hrozby, aby zdramatizovali situaci kolem lithia. Tyto výroky taktéž tvořily samostatnou key message (K12). Sociální demokracie například varovala před tím, aby si těžařská firma investici kvůli politickému boji nerozmyslela a z těžby by nesešlo. Odpůrci memoranda zase hrozili tím, že by Česku mohla kvůli podepsanému dokumentu hrozit mezinárodní arbitráž. Padly i některé konkrétní výhrůžky. Andrej Babiš několikrát v médiích pohrozil Jiřímu Havlíčkovi, že na něj podá trestní oznámení. Tato key message zazněla v médiích 47krát (54krát i v HN a PL).

Obrázek 3: Četnost obecných key messages

Zdroj: vlastní zpracování

3.5 Zasazení kauzy do kontextu

V následující kapitole se práce zaměří na konkrétní výroky některých politiků z pohledu spin doctoringu a uvede několik tvrzení do kontextu. Kauza lithium se totiž odehrávala bezprostředně před volbami a během ní probíhal tvrdý předvolební boj.

3.5.1 Spin doctoring a Andrej Babiš

Teorie spin doctoringu se v kauze lithium nejlépe ilustruje právě na osobě předsedy hnutí ANO Andreje Babiše. Jak zde již několikrát zaznělo, sám Babiš se potýkal s obviněním v korupční kauze Čapí hnízdo a ve sledovaných médiích a období se právě jeho jméno objevovalo nejčastěji. Jeho vyjádření tvořily 15,8 % z celku. Babišovy výroky byly také velice negativní vůči podepsanému memorandu, celkem z 97 % a ofenzivní z 93,9 %.

Babiš před volbami poskytl několik rozhovorů a často, když se v nich zmínila některá z jeho kauz, se snažil rychle obrátit pozornost právě na lithium. Kromě Čapího hnízda se Babiš před volbami potýkal ještě s jednou kauzou. Slovenský ústavní soud 12.10. totiž vyhověl stížnosti Ústavu paměti národa ohledně rozhodnutí bratislavského krajského i nejvyššího

soudu o tom, že byl Babiš evidován jako agent ve svazcích Státní bezpečnosti neoprávněně. Celá kauza se tak vrátila na začátek. „No, tak, samozřejmě to načasování je jasné, aby se to stále hrálo a ta megakrádež lithia ČSSD, která okradla tady o 2 tisíce miliard lidí a dala to Australanům, tak aby, aby tohle se nehrálo a aby média hrály tady tyhle věci,” řekl Babiš například v České televizi (90' ČT24, 2017).

Podobný scénář je možný vidět také v rozhovoru pro server Aktuálně.cz „Voliče to vůbec nezajímá, voliči nejsou hloupí a vidí, že se Babiš stále řeší. A vaše noviny, které vlastní pan Zdeněk Bakala, neřeší krádež lithia - on v tom zase jede,” odpověděl tehdy Babiš na otázku, jak podle něj ovlivní rozhodnutí soudu volby (Frouzová, 2017). Server Aktuálně.cz nicméně o kauze informoval. Jen do zveřejnění tohoto rozhovoru zveřejnil šest článků s výroky politiků a v pěti z nich byl citován i Andrej Babiš.

Předseda hnutí ANO také často útočil na společnost EHM. „A není mi jasné, proč právě s tou firmou, která vlastně nemá tu licenci. On to podepsal s EMH se sídlem v Austrálii, to povolení má přitom česká firma Geomet,” řekl (ČTK C, 2017). Česká firma Geomet je však dcera australské EHM.

Sám ředitel společnosti Geomet Richard Pavlík v prohlášení uvedl, že se kolem lithia objevily „úmyslně šířené polopravdy a dezinformace“. Z debaty se podle jeho slov vytratila reálná fakta. „Celkové množství lithných rud v ložisku Cínovec je dle posledních průzkumů cca 656 milionů tun. Reálně lze ovšem podzemním způsobem dobývání vytěžit ročně maximálně 1,8 milionu tun rudy, tzn. 37,8 milionu tun za 21 let. Hlubinná těžba má mnoho fyzických, technologických a enviromentálních limitů, které platí pro jakéhokoliv těžaře (i státního),“ upozorňuje Geomet v prohlášení (ČTK D, 2017).

Pavlík vyčíslil také celkovou hodnotu lithia „Z reálné těžby 37,8 milionu tun rudy za 21 let lze získat 462 tisíc tun karbonátu lithia v budoucí konsensuálně odhadované tržní hodnotě 99 miliard Kč.“ Upozornil tehdy i na skutečnost, že cena lithia se může postupem času měnit a je také potřeba počítat s náklady na průzkum, vysoké provozní náklady a dobývání rudy. „Odvozovat hodnotu ložiska jen z tržní ceny finálního meziproduktu v něm teoreticky obsaženém je naprosto zavádějící a nesmyslné,“ (ČTK D, 2017). Jen samotná otvírka dolu by stála zhruba 10 miliard korun. Babiš pak útočil později i na Pavlíka za jeho působení v

OKD, kdy byl jejím vlastníkem podnikatel Zdeněk Bakala, kterého Babiš také několikrát obvinil, že může za „krádež“ lithia.

3.5.2 Horní zákon

Těžba lithia by však opravdu státu nemusela přinést příliš peněz. Jak upozornilo hnutí Greenpeace, poplatky za vytěžené lithium jdoucí státu jsou velice nízké. „Za současné nevýhodné podmínky pro stát může nenápadná poznámka pod čarou v příloze nařízení vlády č. 98/2016 Sb. /1/. Ta stanoví úhradu z ceny vydobytého lithia na 10 692 korun na tunu. Ve zmíněné poznámce pod čarou č. 2 však stojí, že úhrada se stanovuje z obsahu čistého kovu,“ uvedli v říjnu 2017 Greenpeace s tím, že po přepočítání tak státu připadne jen sedm tisícin (0,7 procenta) tržní ceny (Novinky, 2017). V nařízení je navíc pětiletá fixace, během které nelze s poplatky nijak pohybovat.

Horní zákon však nedávno prošel obměnou. Jeho novela vyšla ve Sbírce zákonů 1. 3. 2021 a ruší zmiňované moratorium na zvyšování těžebních poplatků (Glogar, 2021). Vládě tedy tak momentálně nic nebrání zvýšit poplatky za vytěžené suroviny. Vyšší sazby by vešly v platnost podle přechodného ustanovení zákona od 1.1. 2022. Skutečnost o nízkých poplatcích vládní politici ve svých výročích nezmiňovali.

3.5.3 Společnost EHM a povolení

Řada politiků v čele s Andrejem Babišem útočila na ministra průmyslu a obchodu s tím, že chvíli před volbami vydává povolení k těžbě zahraniční společnosti. Jak však upozorňoval ministr Jiří Havlíček, memorandum bylo právně nezávazné, jak dokazuje i skutečnost, že později bylo bez větších potíží zrušeno a čemu se práce více věnuje v následující podkapitole. Memorandum sloužilo spíše jako veřejné prohlášení zájmů obou stran, jak ostatně bylo popsáno již výše.

Pravdou je, že politici ani nemohou vydávat žádná podobná povolení k těžbě. Rozhodnutí je to spíše administrativní, než politické. Česká společnost Geomet v roce 2009 podala žádost o licenci na průzkumné vrty, kterou o rok později dostala od ministerstva životního prostředí. Společníci poté oslovili řadu investorů v tuzemsku, ale i v zahraničí, ale nikdo do průzkumů nechtěl investovat. V roce 2013 byla firma na pokraji krachu, dokud se majitelé nesetkali s australským podnikatelem Davidem Reevesem a ten sehnal nové společníky, kteří Geomet

koupili prostřednictvím firmy EMH. V letech 2014-15 Geomet provedl tři průzkumné vrty, při nichž hledal hlavně cín a wolfram. Lithium bylo spíše okrajové. Zlomový moment nastal až v momentě, kdy podnikatel Elon Musk prohlásil, že je lithium nový benzin (Nádoba, Horký, 2017).

V době, kdy probíhala kauza lithium a podepsalo se memorandum, měla dceřiná společnost EMH Geomet celkem dvě z pěti nutných licencí k těžbě. Konkrétně šlo o stanovení průzkumného území a osvědčení o výhradním ložisku. Obě tyto licence vydává ministerstvo životního prostředí. V téže době firma také pracovala na finální studii proveditelnosti, aby se přesvědčila, zda se těžba vůbec vyplatí. A jak se tedy společnost k povolením dostala? Zájemce o těžbu suroviny musí vyřešit pronájem či rovnou koupí pozemku nad ložiskem. Pokud posléze na vlastní náklady provádí v souladu s horním zákonem a zákonem o geologických pracích průzkumy, příslušné úřadu dotyčné firmě vydávají licence. Těžaři se pak tím, že oddělí nerost od podzemní masy stanou i majiteli lithia, které do té doby patří státu. Tomu pak za vytěžené tuny platí již zmiňované poplatky (Černý, 2017).

Z těchto skutečností je jasné, že vše je mnohem komplikovanější než by se z politické diskuze mohlo zdát a nikdo z těch, kteří memorandum napadali se o těchto věcech nezmiňovali. Argumenty, že povolení vydává ministerstvo životního prostředí používala k vlastní obraně ČSSD. Ve střetu sociální demokraté použili dokonce dopis, ve kterém ministr životního prostředí za hnutí ANO Richard Brabec psal Jiřímu Havlíčkovi, že je memorandum „krok správným směrem“. To by byl samozřejmě silný argument, nicméně Brabec jej tehdy svedl na svého úředníka s tím, že omylem poslal „špatný dopis“. Za celou situaci údajně mohl tehdejší úředník na ministerstvu životního prostředí Martin Holý, který vzal chybu na sebe a omluvil se. Nicméně právě dopis a skutečnosti, kdo opravdu může vydávat licence k těžbě, byly často součástí ofenzivních či defenzivních výroků ze strany ČSSD a hnutí ANO.

3.6 Vývoj kauzy po volbách

Podle nástroje SocialWatch, díky němuž je možné monitorovat sociální sítě a diskuze na internetu, kauza lithium z veřejného prostoru po volbách prakticky zmizela. Během některých dní před volbami se na sociálních sítích objevily až tisíce zmínek o celé kauze.

Nejvíce pak celkem 2712 v pátek 6.10. Po mimořádné schůzi sněmovny se ve veřejném prostoru objevilo zhruba 200 až 300 zmínek, což je výrazný pokles. Od 1. října do 11. prosince se objevilo v mediálním prostředí celkem 18 835 zmínek o lithiu. Z toho většina⁵ byla v diskuzích pod články a na Facebooku⁶. Oživení se tématu dostalo poté 7.11.2017. V tento den byl totiž předseda KSČM Vojtěch Filip přijat na hradě prezidentem Milošem Zemanem a problematiku lithia probírali (Zelenka, 2017).

Nižší zájem o lithium po volbách značí i nástroj Google Trends. Nejvíce se informace o lithiu hledaly v týdnu 8.-14.10.2017, také v týdnu předtím, kdy celá kauza odstartovala a pak ještě v následujícím týdnu do voleb. Zájem o lithium nebyl až do současnosti už nikdy ani zdaleka tak velký, jako během těchto třech týdnů kolem kauzy. Memorandum však bylo nakonec opravdu vypovězeno. Stalo se tak 2. března 2018 za vlády Andreje Babiše. Krok učinil ministr průmyslu a obchodu v demisi Tomáš Hüner za ANO.

Přípravu australské společnosti EMH na těžbu lithia to však nezastavilo. Společnost EMH to tehdy oznámila na svém webu. „Všechna práva společnosti jsou odvozena ze současného českého právního řádu, zejména z geologického a těžebního zákona, a nikoli z memoranda. Jakékoli ukončení memoranda žádným způsobem neovlivní průzkumná práva společnosti či to, že vlastní povolení k průzkumu. Společnost pokračuje v projektu probíhajícími metalurgickými testy, diskusemi se zájemci o odběr lithia a přípravami na zkušební těžbu,“ uvedla v prohlášení EMH. (ČTK F, 2018) Také to dokazuje fakt, že memorandum bylo právně nezávazné.

3.7 Vliv kauzy lithium na voliče

Volby v roce 2017 se konaly na podzim 20.- 21. října a Aeronet poprvé publikoval článek o celé kauze 4. října. Stala se z toho tak předvolební kauza, ke které se dokonce 16. října konala ještě mimořádná schůze Poslanecké sněmovny. Vládní ČSSD, která volby v roce 2013 vyhrála ztratila několik procentních bodů. Právě na otázku, jak moc velký vliv měly jednotlivé kauzy, včetně kauzy lithium, odpovídá průzkum společnosti Median pro Českou televizi.

---

⁵ celkem 65 %.

⁶ celkem 32 %.

Výzkumníci položili následující otázku. *Uvedl(a) jste, že jste se o výběru strany rozhodoval(a) definitivně až v posledním měsíci. Nakolik vaše konečné rozhodnutí ovlivnily následující věci a události?* První příčku obsadila kauza Čapího hnízda a trestní stíhání Andreje Babiše. Hned na druhé pozici se však objevila právě kauza lithium. Ta měla velký vliv na celkem 11 % respondentů, kteří odpověděli, že je kauza velmi ovlivnila a změnila kvůli ní stranu. Třetina těchto lidí deklarovala volbu právě hnutí ANO a jen minimálně ČSSD. Právě kvůli trestnímu oznámení v kauze Čapího hnízda podezírali političtí oponenti Andreje Babiše z toho, že s lithiem a vyostřenou rétorikou kolem něj chce pouze zakrýt svůj vlastní problém. Dalších 20 % respondentů uvedlo, že je kauza lithium trochu ovlivnila a přinutila je váhat nad svým rozhodnutím ve volbách. Zajímavostí také je, že o kauze neslyšelo pouze 8 % dotázaných v porovnání například s předvolebními debatami, které nesledovalo 10 % lidí. (Median, 2017)

Kauza lithium tak každého desátého voliče, který se rozhodoval koho bude volit až v posledním měsíci, přiměla změnit stranu. Podle sociologa a autora průzkumu Daniela Prokopa byla kauza také jedním z faktorů, které zapříčinily, že předvolební průzkumy nezachytily dobře výsledek hnutí ANO a ČSSD. Rozdíl se pohybovaly kolem 4-5 procentních bodů. Podle Prokopa to bylo hlavně tím, že celá událost se odehrála krátce před samotnými volbami a logicky ji tak nebylo možné v průzkumech zachytit. Kauza lithium pak zafungovala především u starších lidí, kdy hnutí ANO tvrdilo, že ČSSD chce zemi ukrást národní bohatství (Šafaříková, Respekt, 2017). Andreji Babišovi a dalším politikům se tak podařilo těsně před volbami dostat do povědomí široké veřejnosti kauzu, která měla na společnost jen o něco menší vliv než kauza Čapí hnízdo.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat kauzu lithium a předvolební boj kolem v médiích. Celá kauza byla z několika důvodů výjimečná a zasáhla také do výsledku voleb. Práce detailně popsala vývoj kauzy od jejího vzniku, přes nejdůležitější momenty až po volby a následné zrušení memoranda v roce 2018.

V teoretické části se práce zabývala teoriemi agenda settingu a spin doctoringu, které následně ilustrovala na kauze lithium v praktické části. Výzkum byl založený na obsahové analýze celkem 270 článků v období před volbami a z těchto dat byl vytvořen dataset, jehož výsledky následně byly interpretovány. Díky těmto datům bylo možné zodpovědět výzkumné podotázky jako jací političtí představitelé mluvili v médiích o kauze nejčastěji. Šlo hlavně o ty vládní členy z hnutí ANO a ČSSD, nejvíce pak předseda ANO Andrej Babiš. Z výsledků výzkumu lze odpovědět také na další podotázku a vyčíst nejčastější výroky v mediálním prostoru.

Dalším z cílů bylo také zaměřit se na vývoj celé problematiky po volbách. Ačkoliv data ukazují, že se otázka těžby lithia z pozornosti veřejnosti zcela vytratila a není předmětem již tak vášnivých diskusí, nelze říci, že téma zmizelo úplně a že na lithium politici zapoměli. Samotné memorandum s firmou EHM, které kauzu spustilo, bylo nakonec zrušeno a opravdový problém, který se ve vyhocené debatě téměř nezmiňoval, nízkých poplatků za vytěženou surovinu a nemožnost je měnit, byl nedávnou novelou napraven. Ovšem bez většího povšimnutí mediální a politické scény.

Kauza lithium sice do života v Česku zasáhla jen krátce, ale o to silněji. Jde o ukázkový příklad předvolebního boje plného demagogie, polopravd a negativní kampaně. Šlo v mnoha ohledech o naprosto jedinečnou událost. Jak práce popisuje, z právně nezávazného dokumentu, který by za normálních okolností pravděpodobně nevyvolal příliš pozornosti, se stalo na chvíli téma číslo jedna za velké pomoci dezinformačního serveru a ještě větší pomoci samotných politických představitelů. Jedná se o fenomén politického marketingu v naší zemi.

Summary

The aim of this bachelor's thesis was to map the case of lithium and the election campaign around in the media. The whole case was exceptional for several reasons and also affected the election results. The work described in detail the development of the case from its inception, through the most important moments to the elections and the subsequent cancellation of the memorandum in 2018.

In the theoretical part, the work dealt with theories of agenda setting and spin doctoring, which was subsequently illustrated on the case of lithium in the practical part. The research was based on a content analysis of a total of 270 articles in the period before the elections, and a dataset was created from this data, the results of which were subsequently interpreted. Thanks to these data, it was possible to answer the research sub-questions as politicians spoke most often about the case in the media. These were mainly those government members from the ANO and CSSD movements, most notably the ANO chairman Andrej Babiš. From the results of the research, it is also possible to answer another sub-question and read the most common statements in the media space.

Another goal was also to focus on the development of the whole issue after the elections. Although the data show that the issue of lithium mining has completely disappeared from public attention and is not the subject of such passionate discussions, it cannot be said that the topic has disappeared completely and that politicians have forgotten about lithium. The memorandum with EHM itself, which triggered the case, was eventually canceled, and the real problem, which was hardly mentioned in the heated debate, of low fees for extracted raw materials and the impossibility of changing them, was rectified by a recent amendment. But without much attention to the media and political scene.

The case of lithium affected life in the Czech Republic only briefly, but all the more strongly. It is an exemplary example of a pre-election struggle full of demagoguery, half-truths and a negative campaign. It was in many ways a completely unique event. As the thesis describes, the legally non-binding document, which would not normally attract much attention, became for a while topic number one with the great help of the disinformation server and even greater help from the political leaders themselves. This is a phenomenon of political marketing in our country.

Zdroje

BRADOVÁ, Eva. *Negativní kampaně a politická reklama ve volbách*. V Olomouci: Periplum, 2008, 134 s. ISBN 978-80-86624-44-0.

BRADOVÁ, Eva. *Politické kampaně, volby a politický marketing*. Vyd. 1. V Olomouci: Periplum, 2007, 142 s. ISBN 978-80-86624-36-5.

BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-67-6.

CAPPELLA, Joseph N. a Kathleen Hall JAMIESON. *Spiral of cynicism: the press and the public good*. New York: Oxford University Press, 1997. ISBN 9780195090642.

ČERVENKA, Jan a ŠKODOVÁ, Markéta (ed.). *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-151-4.

DEARING, James & ROGERS, Everett. (1987). *Agenda-Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going?*.

EIBL, Otto a Miloš GREGOR. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2019. Politologická řada. ISBN 978-80-7325-476-6.

GREEN-PEDERSEN, C. and MORTENSEN, P.B. (2010), *Who sets the agenda and who responds to it in the Danish parliament? A new model of issue competition and agenda-setting*. European Journal of Political Research, 49: 257-281. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2009.01897.x>

IYENGAR, S. a Donald R. KINDER, ed. *News that matters*. Chicago: University of Chicago Press, [1987]. American politics and political economy. ISBN 0-226-38857-3.

LEBEDOVÁ, Eva. *Voliči, strany a negativní kampaň: politická komunikace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2013. Studie. ISBN 978-80-7419-158-9

MCCOMBS, Maxwell E. 2009. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

MOLONEY, Kevin. *Rethinking Public Relations: PR Propaganda and Democracy*. London and New York: Routledge, 2000. ISBN 978-0-203-03059-2 (e-book ISBN).

SCHEUFELE, D.A. *Framing as a theory of media effects*, Journal of Communication, 49 (1): 103-122, 1999

TRENAMANJ. S. M., MCQUAIL D. (1961) *Television and the Political Image: A Study of the Impact of Television on the 1959 General Election*, London

Tištěné články

BABIŠ, Andrej. *Tunel za dva biliony ČSSD neprojde*. Mladá fronta DNES. 11.10.2017.

GABZDYL, Josef. „*Chceme změnu systému“: Předvolební rozhovor MF DNES, tentokrát s lídrem SPD Lubomírem Volným*. Mladá fronta DNES. 2.10.2017.

HAVLÍČEK, Jiří. *Lithium. Jak to bylo doopravdy*. Mladá fronta DNES. 17.10.2017.

KUPSKÝ, Zbyšek. *Tradiční politická mapa se rozpadá*. Haló noviny. 19.10.2017.

Mladá fronta DNES *Předvolební anketa MF DNES*. Mladá fronta DNES. 7.10.2017.

NÁDOBA, Jiří a Petr HORKÝ. *Poklad jménem lithium*. Respekt. 16.10.2017.

SURMANOVÁ, Kateřina. Energie bude měnit dráty za baterie. Lidové noviny. 2.10.2017.

Elektronické zdroje

BABIŠ, Andrej. *Lithium? Je naprosto skandální, co tady ČSSD dva týdny před volbami předvádí...* Příspěvek na Facebooku, 6.10.2017. Dostupné z: <https://www.facebook.com/AndrejBabis/posts/1075192325950744>

Institut politického marketingu. 2013. *Slovník politického marketingu: Spin doctoring*. Dostupné na <https://politickymarketing.com/glossary/spin-doctoring>

MEDIA PROJEKT [online]. In: . [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/MP_1704_Prezentace_14.pdf

MEDIAN, *Výzkum pro volební studio ČT* [online]. 2017, 22. 10. 2017, , 21 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2017/10/Vyzkum_pro_volebni_studio.pdf

MPO. *Ministr Jiří Havlíček prosazuje využití získávaného lithia v České republice*. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/ministr-jiri-havlicek-prosazuje-vyuziti-ziskavaneho-lithia-v-ceske-republice--232237/>

SYROVÁTKA, Jonáš. *Czech election in the era of disinformation* [online]. 2017, , 14 [cit. 2021-02-04]. Dostupné: <https://www.pssi.cz/publications/31-czech-parliamentary-election-2017?fbclid=IwAR01di0rn5r7UleGPbE6tk92C8XIMHw1JYUayb0vWxkPp-6WXJ-D1WMaFKU>

90' ČT24, *ÚS zrušil rozhodnutí v případě A. Babiše*. TV, ČT24, 12.10.2017, 20:00. Dostupné také z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/217411058131012/>

Elektronické články

AERONET. *Megatunel za 3 biliony korun pouhých 17 dní před volbami do sněmovny?* [online]. 2017 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://aeronet.cz/news/megatunel-za-3-biliony-korun-pouhych-17-dni-pred-volbami-do-snemovny-australsti-tezari-na-posledni-chvili-dostali-od-ministra-prumyslu-bianco-sek-na-privatizaci-tezby-lithia-pod-cinovcem-cesky-stat/>

BARTONÍČEK, Radek a Michal POLÁK. *Za chybu s lithiem můžu já, poslal jsem Havlíčkovi špatný dopis, tvrdí Brabcův úředník.* Aktualne.cz [online]. 2017 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-chybu-s-lithiem-muzu-ja-poslal-jsem-havlickovi-spatny-dop/r~58566a4cae8011e7b286002590604f2e/>

BLESK. *Lže Babiš a máslo na hlavě má ANO, brání se ČSSD. „Krádež“ miliard za lithium odmítá* [online]. 9.10.2017 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/498807/lze-babis-a-maslo-na-hlave-ma-ano-brani-se-cssd-kradez-miliard-za-lithium-odmita.html>

ČERNÝ, Aleš. *Vrtěti lithiem. Kampaň ovládly emoce a dezinformace, podívejte se na fakta.* Seznamzpravy.cz [online]. 2017 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vrteti-lithiem-kampan-ovladly-emoce-a-dezinformace-podivejte-se-na-fakta-38314>

ČTK *Těžby lithia v Česku by se měl ujmout státní podnik, navrhuje prezident Zeman.* Lidovky.cz [online]. 3.10.2017 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/energetika/tezby-lithia-v-cesku-by-se-mel-ujmout-statni-podnik-navrhuje-prezident-zeman.A171003_132922_energetika_ele

ČTK B. *Kauza lithium: Poslanci schválili návrh KSČM o zneplatnění memoranda* Denik.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/snemovna-mimoradne-debatuje-kvuli-lithiu-20171016.html

ČTK C. *Babiš hrozí trestním oznámením kvůli memorandu k těžbě lithia.* Novinky.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/babis-hrozi-trestnim-oznamenim-kvuli-memorandu-k-tezbe-lithia-40047969>

ČTK, D. *Babiš hrozí žalobou. Kradou lithium za bílého dne? 10 otázek v kauze českého pokladu.* Blesk.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-politika/498781/babis-hrozi-zalobou-kradou-lithium-za-bileho-dne-10-otazek-v-kauze-ceskeho-pokladu.html>

ČTK, E *Babiš zaútočil na ČSSD kvůli těžbě lithia. Jenže povolení dali ministři ODS a ANO.* Aktuálně.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/babis-zautocil-na-cssd-kvuli-memorandu-o-tezbe-lithia-nevite/r~14674524aaaa11e7895f002590604f2e/>

ČTK F. *Zrušení memoranda o těžbě lithia naši práci neovlivní, vzkazuje australská firma.* irozhlas.cz [online]. 2018 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lithium-tomas-huner-ano-memorandum-emh-cinovec_1803021251_jgr

ČT24.cz *Lithium z Cínovce se bude zpracovávat v Česku. Těžba by mohla začít v roce 2022.* Ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2017 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2260438-lithium-z-cinovec-se-melo-zpracovavat-v-cesku>

ČT24.cz, A. *Sněmovnu čeká mimořádná schůze kvůli lithiu. Těžbu chce řešit i Senát.* Ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2267659-snemovnu-ceka-mimoradna-schuze-kvuli-lithiu-tezbu-chce-resit-i-senat>

ČT24.cz, B. *Spor vládních stran kolem lithia pokračuje. Řeší se, kdo vlastně co podepsal.* Ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2269606-spor-vladnich-stran-kolem-tezby-lithia-pokracuje>

ČT24.CZ,C. *Sněmovna požádala vládu, aby zrušila platnost memoranda o lithiu.* Ct24.ceskatelevize.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2275039-zive-poslanci-jednaji-o-lithiu-podle-cssd-jde-o-snahu-babise-odvest-pozornost>

FROUZOVÁ, Kateřina. *Čekal jsem to, načasování je podivné. Šéf ústavu se na mně zviditelňuje, říká Babiš o verdiktu soudu.* Aktualne.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cekal-jsem-to-nacasovani-je-podivne-sef-ustavu-se-na-me-zvid/r~635d185aaf7511e7b128002590604f2e/>

GLOGAR, Martin. *Novela horního zákona.* Pravniprostor.cz [online]. 2021 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novela-horniho-zakona2>

JANSOVÁ, Lenka. *Sobotka hájil podpis memoranda o těžbě lithia. Senátorům ANO se dokument nezdá.* Irozhlas.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sobotka-hajil-podpis-memoranda-o-tezbe-lithia-senatorum-ano-se-dokument-nezda_1710112315_jgr

NOVINKY. *Z lithia dostane stát jen zlomek tržní ceny, tvrdí Greenpeace.* Novinky.cz [online]. 2017 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/z-lithia-dostane-stat-jen-zlomek-trzni-ceny-tvrdi-greenpeace-40048240>

ŠAFAŘÍKOVÁ, Kateřina. *POSLEDNÍ VÁHAJÍCÍ VOLIČE VEHNALO DO NÁRUČE ANO LITHIUM.* Respekt.cz [online]. 2017 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/posledni-vahajici-volice-vehnalo-do-naruce-ano-lithium>

ŠIMÁČEK, Jaroslav. *Šlechtová se rozčílila v debatě Blesku o lithiu. Byla to záchranná brzda, tvrdil Dolínek.* Blesk.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/volby-volby-2017/499250/slechtova-se-rozcilila-v-debate-blesku-o-lithiu-byla-to-zachranna-brzda-tvrdil-dolinek.html>

TOMEŠ, Michal. *ONLINE: Andrej Babiš jen vrtí psem, aby zakryl své problémy, tvrdí Sobotka. Poslanci řeší české lithium.* E15.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/volby/volby-2017/online-andrej-babis-jen-vrti-psem-aby-zakryl-sve-problemy-tvrdi-sobotka-poslanci-resi-ceske-lithium-1338600>

ZELENKA, Jakub; PRCHAL, Lukáš. *Myšlenky odporující zájmům státu šíří až sto vlivných lidí, tvrdí vnitro. V hledáčku má na 40 webů.* Aktuálně.cz, 2017 [cit. 2021-01-24]. Dostupné: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/az-sto-vlivnych-lidi-siri-myslenky-odporujici-zajmum-statu-t/r~86622924568f11e7a83b0025900fea04/>

ZELENKA, Jakub. *Téma lithium otevřela dezinformační média, na sociálních sítích s ním bodovali Babiš a Okamura. Po volbách utichlo.* IHned.cz [online]. 2017 [cit. 2021-4-24]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65986960-tema-lithium-otevrela-dezinformacni-media-na-socialnich-sitich-s-nim-bodovali-babis-a-okamura-po-volbach-utichlo>

ZPĚVÁČKOVÁ, Barbora a Jaroslav SOUKUP. *Sněmovna vyzvala vládu, aby zrušila memorandum o lithiu.* Novinky.cz [online]. 2017 [cit. 2021-04-10]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/snemovna-vyzvala-vladu-aby-zrusila-memorandum-o-lithiu-40048699>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mediální analýza - dataset (tabulka)